M. Nyelvt.
4 rét
4. Szám
IV. kötet
f. b.

Nyelvtani jegyzések,
[Döbrentei Gábor:]

IV. Kötet.

1. c.

M. Nyelvt.
1 drb
4. Szám
IV. Kötet

A 16. századi reform. Ide tartozó neve
Fejes György.
Furiozi brünni kiadásában: 1488-ból áll
Szaar László.
Secundus Capitaneus
Tertius

Obolch
Gyula.

Emberrtest külső s belső tagai, ízei, ösi elnevezése.

Előjegyzetek.

1. Ezek a szólamnak még legelső kibontakozatakor adattak, mert legközelebb voltak, legszükségesebbnek érzé az ember azokat szóhang által megtü: különböztetni, s társával tudatni, mivel tegyen, járjon, mellyikre jáj nekí.

2. Legösibb elnevezésükben magukban nyelvünkben az i, mi. vel többnyire ige parancsoló. küld. Mellyik mái mái betü. ragyal tolvott, szótag ragozatu, utánnuk tevém, figyelmetessül.

3. Mindenik gyökükhez al el cselekvési igeirag függ, s azzal a tagnak cselekvése jelentik ki.

4. Ah, eh, oh, öh, meg u milyen. leg rag mellé függesztésével, egy tagról az ejtés emberrel, tagai. nak

nak minősége, dísziete, ereſſossa:
ga lön kitünteve.

5. Ánt, ént, ul ragok, a nivel
igehatározóvá tészik.
6. A dölt betükkel lenök, ujak, de lehetök a többi példajáu
Gyök. lge oman. Milyenségjzö. lgehatározó
agy, agy-al. agy-as agy-ul, a:
Jól meg agy-alta. Agy-on vágta. gyon ütötte.
ar-cz ar-czos, arcz-ul
Arcz-ul esapta. Minthogy van: arcz-ra.
orczátlan arczátlan, lehet: arcz-ra.
Orcz- Orcz-a van a cz ö közötti arczon,
bejüszerével. aj-akról, aj-akon, aj-ul,
bal (kéz) bal-ol bal-og. bal-ul.
Bal- bol l és j közötti betüszerével
lett baj, mert az bal dolog, bal szeren.
bőra-czéból vred. bél, bőr, bél-es, bél-ül.
bél, bőr, bőrözz bőr-ös, bőr-ül
cse-cs, csecs-el, csecs-es, csecs-ül
ep-e, ep-ed epés epeül.
É és ö közötti betüszerével csö-cs.
Cséve vagy csö, ugymint egy, a
cseve vagy csöcs, hái kicsiny cséve vagy csö,
csip-ő csip-ez csip-ös
er er-el, er-es, ér-ül
emlő, er-ez, emlös emlőül
fe, emlöz fej-es, fej-ül
fej-el, ö fejü,
fej-ez
A gyök nem fiö, hanem fe, mihez
ragyzatokor a kimondást könnyitö j
jüta bé, mert. 1. az eredményben fejel,
fejez, fejes, fejül ágyazik elé, 's nem.

fűjel, fűjez, fűs vagy fűjes, fűjül.
ű és l közötti betűcserével fejül.
Ből ugyan Szegéd tájéka Drenán
tuli vég fűl-ül-t mond, de hogy
az ű csak betűcserével történik,
igen kitetsző fáj-ol, fájsz jakol, jan-os, fajsz, fajsz-ul.
fajsz, fánsz
fűl, fül-el, fülles, fül-ül.

A Gelény. XVd évszázbeli codexben
fil, valamint gyülölség helyett
i gyilölség, Paradi embertül filyma.
is fil-t hallottam 1842b. S hogy
a gyök igazibban fil, mutatja
a fil-leng szó i, melly egy
fity-eg fileg fitlang egyébhez
tsöc, mikéne a fil, a fej oldalán.
ger-inez gerinczel, gerinczü. gerinczü.
Ger gyökből
gyom-or, gyom-roz, gyomros, gyomru
Meggyomrozni. Nagy gyomru.
Gyom-or gyöke gyom, mere abban.
mindenféle gyim-gyom van. Gyomor
tehát gyom-ot tartó, s itt az or
rag értelme csirádzik elönbe.

haj, haj-al, hajas, szép haju. haj-ul.
haj-ánt.
Áthajalta, azaz hajánál fogva
jól megzibálta, hallottam Abonyi
asszonytól Pesten 1840b. Haj, gyökből
van hajolik, hajlik, mivel a haj hajlós
annak a neve. S l és j közötti
betűcserével tehát hal, piscis, hal-ál
is innen, mindenik: hal-lás.

háj, háj-az, háj-as, háj-ul.
Ez i hajlásaitol. Meghuzás külön.
bőzteti meg haj-tol.

hal-andok, halándokoz, halándokon, halándokul.
Lön ez: halántéK, de hogy halan.
dok kell, mutatja szel-én-dek,
szöv-en-dek, noha ez jöhet: szö:
vetből is és lehet: szövetnek.

has, has-al, has-as, has-ant, has-ul.
Has gyökből van: has-ad, hiz a
has és kihasad.

hugy, hugy-oz hugy-os, hugy-ul.
gy és d közötti beügyerével:
hudd-ás, huddó, huddani:

hónal, hónal-oz hónalos hónalul.
Hón alja. Mintegy hon volna e
ayn kar alatti hely, mellyre valami
kedves szoritatik. n és l között
beügyere van, nem hol e hát
egyszersmind? abból hon-nan és hol-ni? között gyerével hon,
Bizonyosabban, hon az, lön n és m között hom-lok-ra.
hom-l-ok, homlokoz, homlokon,

Hom gyökből van: hom-us, hom-is,
= hamis; hom-ok; hom-ol-it, homlit
hom-or-ú, hom-b-ár, hom-u, hamu,
ezekben mind elterülés, elhajlás, s itt
kapjuk meg hón aljját is, melly hom.
Az az a válból kinyuló kéz fenn el.
homlik, s ott a hom alja, vagy
szokta kimondással hon alja.
hüv-elyk

hólyag, hólyagoz, hólyagos, hólyagu.

hurka, hurkáz, hurkás, hurkául.

Hurka annyi mint kishur: htur gyökből van: hur-ol, h elhagyá-sával, urok, igy hurkolni, ur: kolni, Tehát az olly hurkából készül a hur.

hát, hát-al, hát-as, hátu,
hus, hus-ol, hus-os, husu.
in, inal, az, in-as, inu.

Inal, ki jó inu létére jól tud menni; inalni; inas az ép inu virgony gyerek; a kovács meginazza a lovat: inba veri szegit.

inyes, inyü.

iny, inyez,
ikra, ikráz, ikrás, ikráu.

Van ez: lábikra öllyetételenél. Ik többre oszlást értelmez. Ikra tehát több apró oszlatot jelent. Igy ik-er, Ikva vize.

ízes, ízü.

íz, ízel, ízled.

Izlel, már olly különbség mint szemel és szemlél között van.

ízom, ízomol, ízmos, ízmu.

Iz vékonyabb, ízom, erő.

kar	kar-ol,	karos,	karu.
kez,	kez-el	kez-es,	kezü.
keb-el.	kebel-ez,	kebeles,	kebel-ü,
köny	köny-ez	könyes	köny-ü

Gyöke k, ö és g, e közötti betüsere
után: geny, innen genyedt, ge:
nyedtség.

köny-ök,	könyök-öl,	könyök-ös,	könyökü

Gyöke e és ö közötti betügerével
keny kény,

Kör-öm,	körm-öl,	körmös,	körmü,

Kör-hez öm rag járul.

láb,	láb-ol, lábadoz,	lábas	lábu
lép,	lép-el,	lépes,	lépü.

Gyöke, lep, melly a belső rész
ellepi.

máj,	máj-al	májas	máju.

Mál valami porhanyót lágyulót
tegyen az abból jövő mál-t eje
értetne szerint. Igy róka mál,
a róka torkán alul, hasán májáu
lévő puhább, ennyedt elmálló szőr.
Heggyenál, heggyel porhanyóbb föl-
ső hasábja. S igy l és j közt-
ti betü gyerével a máj.

mar-ok, markol, mark-os mark-ra,
Mar gyökhez ok vag van tévc.
Mar, mor, mur gyökből, már.
ha, morkad, munka, mindenik
szó morsolt, apróbbot tesz ek.
A marok, szőrt, a mi izibe
megmarkol, szárad, romlik,
aprónál.

mel, melez, mel-es, mel-ü.
Kettőzetlett kimondással mell.
Mel-ezt vagy mell-ezt mejj-ezt,
annyi mint a mellet megfogja.

mony, monyaz, mony-as, mony-u.
Mon gyökből, honnan van: Mon-ok,
falu Zemplénben, Mona-szegőd Vasban,
Mon-or Békés és Pest megyében: Mo:
nyoró Kerék Vasban, ((bácsi
1437—41 közötti codexben áll:
monnon = ambo, mind ketten, monno
kezeddel = mind a két kezeddel,
monnoknol, de utrogue, mind
a kettőről, monnaik, utergue
eorum = mind egyik. Monyoró
pedig vagy mogyoró mindegy.
Mon tehát jelent gömbölüdséget
és pgtöbb gömbölüned együttlétét, duplicatot,
mint a mogyoró, coacervan van
együtt. A két tök együtt tehát
mon, mony. Monos Bél, Hevesben
amyi mint dupla tonyu Bél.

nyak-ol

nyak nyakaz, nyakas, nyaku

Nyak-ol után lett nyakoló = nyakló.
A ty e közötti betűcserével
van: nyek gyök, mellyből „jö
nyek-eg, a mi, nyak által
történik, onnan jö nyek-en
nyekken, s kit nyekkenés
ér, annak az ugyan meg-
érzi a nyakán

nyál, nyál-az, nyálas nyálu.
A ki sokat nyal, az nyá:
lat ereszt. L és J közötti betü-
cserével nyál-ból lön nyáj,
nyálasból nyájas. Az igen
nyájas beszédü sokat beszél, a
sokbeszédü nyálat is sokat nyel,
nyal.

nyelv, nyelv-el, nyelves nyelv-ü
A XIVd századbeli Guarnyc codex
ben csak nyel.

[redacted]

or orral orras orru.

Orras helyett orvas is, azaz orvas.
Or gyökből van or-om, hegy orma,
amaz mint kitünö tetö. F Or értelmé F abból: óriás
tehát kiállóság, legmagasbság. Innen

vétetett dominus is Or-ának, mikéns
az 1437 — 1441 közötti bécsi codex-
ben eléjő, ur-ral felváltva, s Isten
Ország = Ország is abból lett,
mert az Or mint ur dominus
a többiek felett kitünő. — Orvos
nem innen, hanem ir-ból ki-mint
ir-ral bánó: irtu-os, orvos,
orgazda pedig tulajdonképen volt:
urozó, urgazda, mikéne a nagy-
szombati 1512 — 1513 beli codexben
a 10 parancs között áll: ne urozz.
Ur vagy hur, urok vagy hur-ok
ugymint, egy; ur, urozó bánik
pedig ur-ókkal, hur-okkal.

or-cza ércz-ál, orczás orcza-u.

Orczás nincs, de van orczát-
lan, vagy, mikéne szem-telen
de ott szemes is van. Orczái
hasonlóan lehetne. De már orcz
orcza, a a gyök, vagy arcz, arcza.
Orcza csak annyi mint kicsi or,
s o ia csak a közötti betü czere. A
gyök valóban ar, onnan ar-a,
ar-cz, s c szerint marada fenn:
arcz-ul czaputa. Ar gyökből jövén
ár, kedves arám, ar valami
becset jelent, s igy arcz, az a
kis kedves kép, mellyek a szem,
or, száj van, mint mind olly becses,
testrész, mi által beltükre s testileg él.

old-al, old-aloz, oldalog, oldalas oldalu.

Ha old e itt a gyök vagy od, s így l csak becsúszhatott volna, vagy mikéne át-állás helyett hibájan cil tallás is mondatik, s óvalom vagy óvalom helyett rosszul: olta: lom. Ol-hoz ö tétetjék s így old, olyan, minő bol-t, fol-d. S mit oldana fel az old-al.? Mi: dön a csipün felöl lévő testrésze a magyar elnevezi, mi akkor Mózes meséjéről a bal oldalról új oldal czimpól, s ennek kiol. dásáról mit sem tudott. A magyar nyelv s ez elnevezés régibb Mózesnél, úgy terjed fel idők kez- detébe, emberek megeredése korá- ba, mikéne a zsidó nyelv. Od gyök: ből jü azonban od-u, s a török oda = szoba, s mindenikben od je. lene beürestéget, Ódal hát tenne reáz, behajlót, ürt. S a csipü feletti karcsuság olyan.

Ök-öl öklöz, öklel, oklös öklü.
profa, prof-oz, profais, profáu.

A gyök prof, mikéne prof-oz-ból látszik, a ott csak olyan támbelü, mil. lyen, méh, gég, moh, pár, helyett méh-e, gége. moh-a, pár-a. A ki lesi, hogy a magyar szók mais nyelvéből cikcakkba ki, neki bözülve kiáltana, prof-nak

Ök itt nem

bucso-bol jöttek. De a pofon fele.
dészer kipuffanó puf hang, me.
gint hajdanibb mintsem a latin
nyelv, ez sokkal későbbi összetzer:
zemény görögből, phoeniciaiból,
a magyar szólam már akkor
régi volt.

pin-a, pinál-z, pinás pinán.

A gyök pi, annak szagával
keredett hang. Na olyan rag,
minő vész-na vezna, sat-nya,
belez-na,
S így pi-hez vetve a kicsinyitő
cs, lön pics, pics-a.

pecs, v. pöcs

sar-k, sark-al, sarkas, sark-u.

Sar gyökből sar-u, sár, sár-og,
= sárga, sárogány = sárkány, sarj,
sarjadoz, Sar-k, (ollyan, minő: fark,
hark, miből hark-ály, mark,
mar-ok, (Fark, tunnan tarkca.
egy kinig tar.) A mi tehát
sarba sárba fenerlik.

seg, seg-el, segg-el. seg-es segü
segges, seggü.

Segség területet hosszabbulást ir.
delineyü rag, s a hangrendhez ki:
pest lezen ság. Kedves-ség, nagy-ság.
Onnan: seg-ít, seghez támaszkodva
lép. seg-éd, s az ej: seg-ély. Olly

elö meg elökori elnevezés, midön
még felig barom volt az ember,
s illedelem érzete belöle ki nem
fejlett. Seg-éd, seg-ítség, ma már
más gyökből kellene kivezetnö,
melyhez mellékneveje nem a
seg-hez vinne.

Száj, száj-ol, száj-as, száj-a.
A gyök sza. Az 1437—1441
közötti bécsi codexll 118d lapjain van:
nagyokat szóló sza. l. R. m. nyelv-
emlékek 150 kötet. Sőt hajdan a
s o közötti betücserével volt: szo, innen szó,
miből van: szól. Megmaradt még
Boregszó, Szitszó, Monyaszó, hely-
neveken. Szo tehát os s vox.
i Zamptim
Ezünkbe jut Pest, (vmegye helysége
Szada, így Szatmárból Erdö száda
vonából Szadvár, Szadelö: s a
bécsi 1437—1441 közötti bécsi codex
116 lapjain e mondás: egy kö
vetkezö a veremnek szadára,
l. Rm. nyelvemlék 150 kötet, azt gon.
Dolnik, szada annyit tenne, mint
száj helye, nyilás hely. De annak
i meg kell fordulni elméletben, mi.
kint gerül i betü gy-vel, gy pedig
d betüvel. s az i mondhatni, hogy
szada száda annyi mint szája.
Sza, szo, gyökhez j a rajzásban

kéi magán hangzónak nyekkenés
sc elsímitajául jául.

szar, szar-ol, szaros, szar-u.

Gyöke ennek nem különben sax,
sár, oly beü gerével minö: jó:
ság, jószág, s a sár, sár, szárad,
mint a lábszár is azére
az, mere vékonyabb a combnál.
Szárcadandó a szar is. E' noha
szarándok, szarka (szárvas) maradna
penn mondásban, mindenike jobb:
mint szárándok, szárka,
ugy mikint szárcsa, pi jobb
szárvas mintsem szarvas.

szak-dl, szakállaz, szakálos, szakál-u

Szakal törökben is igy van.
De a magyar szak gyökből
i veredeztethetö, ugy mint: fek.
kop, zug gyökökből: fek-ély,
kopály, zug-oly. Mert az kle:
szakadoz, szakadva jö, i kiszа:
kadoz. Szakálos, puskanem
neve volt a vár védség idejében
XVI, XVII^d ezrzázban.

szem, szem-el, szem-es, szem-ü,

Ély raggal szem-ély, mig a XVI^d
ezrzázban hasonzó volt arczczal,
terén a szemrégiség kerülett. Ály
ély ragnak is tehát terület értelme

van, mivel kisöbben egész egyén
összegére, a medd tehetől talpig
terül, vétetett, nem hibájan. Szem = oculus, mint az által
vitt értelem, buza. arra szemre, szem vétetett szem-en-ből
minden gyámnak tulajra állítva.
szem-öl-dök, szemöldökről, szemöldökös, szemöldökü

Szemhez hasonlóképen sok dök
rag mentve, mikint: nyom, szur,
szer után van: nyomdok, szurdok,
szerdék. S így volna: szemdök,
De szár-dok, szénydék, helyett
ír lett szárándok, sennyedék,
mivel a magyar két mássalhang-
zó közé magánhangzót könnyen
csúszat gömbölödőcsere a kimon
dásnak, s lön szemendek
szemender, n és l közötti
betűcserével pedig szemöldök.
Im itt egyik helyre kazimery jár-
talanságának a gyökökhez ragok
mikénti függedéseri körül. Ki-
kem kelle az ök, s elvágva
tava: szemöld, holott öld rag
nincs. Olyan ellenvetésre mint az
ölökánya nohant.

szív, szív-el, szíves, szívü.

Szi vagy szív, mint sza és szaj,
igeggyök és ime itt név is, Elejü
szü is, sőt ebből maradott szüz-
es mond az i ki egyébkint szüst
ejt és ír: szü-ből van barom.
nál szüngy, vagy t és sz közötti

talp,
Tulaj
tal,

betüszerével tüggy, azonban szii a:
zéro jobb mint amak szivása
vagy az mint vért magához szivó,
nem mondatik szivó-nek, szúz
is az 1466 beli, tatrosi másolatban
szüz, igy a Guary codexben;
valamint a füzfa dunánul füzfa.
Szüggy helyett mindazáltal e
es ü szerével míg Árpádék
idejében mondathatott szegy,
emberénél is, mire abból látjuk
jöni szégyen azaz szégy-em,
mit csak szegy, szü érezhet
legintább. Stanemba szeg-ből
bredne, minthogy azon pirongás
megszegi, leszegi a lelkit. Mind.
az által szeg-ből szeg-ény, mint
megszegett bizonyosabban gyér, mint.
szegyen szégy-en.

ször, ször-öz, ször-öny, ször-ü.

Szörből szövés folyt, s igy szö"
igegyökhez igy tétetik itt. x betü.
vagy mikint bü, tü után leve azzal
bör, tör. Vagy nincs e betüszere
itt e és ö között, nem szer e
hát a ször, mintegy egyné szer.

talp, talpal talpas, talpra.

Tulajdonképen tal-ap, mire a gyök
tal, abból tal-ab-or is, abból tál,

tar-kó,	tarkó-z,	tarkós,	tarkóu
tak-ony,	takonyaz	takonyas	takonyu.
teny-ér,	tenyerez	tenyeres	tenyerü. tenyeretlen.
tér-d	térd-el, ez,	térdes	térdü, térdetlen.
tök-a, tök	tök-öz, öl. Tök-öl falunev Csepel szigeten.	tökös	tökü tök telen,
tüd-ő	tüdőz	tüdős	tüdőü tüdőtlen
új	új-az	új-as	új-u. újtalan.
ült-ér			

vál

val-o

vér

vel-

zúz

zsál

ág

bok

fit

vál

val-oj

vér

vel-ő

ves-e,

zúz

zsába

Még bésorzandók

ágy-él,

boka

fityma

fityma, fitym-ál,

áll

csont,

csip-ő,

bőr,

bél,

derék,

far,

aj,

epe,

fog,

gege,

nyelderü,

fan,

ozomb,

fityma,

ürdö.

Léler jelenéseihez.

esz,	esz-el,	eszlel,	esz-es,	esz-ü
gond	gond-ol,		gond-os,	gondu.
lélek,	lel-k-el,		lelkes,	lelkü, lelketlen.
eszme,	eszm-èl,		eszmés,	eszmeü, eszmétlen.

Már összetett szavakból.

farzsába,

áll kapcza.

nyakszirt

6

farcsok,

térdkalács

Természeti hang utánzásából vált Szók.

Ah, felsóhajtás hangja, s onnan: áh-it.

ás - ás, ziháng hallzik e hang, mikor valaki jót ásítva jól eltátja szájal, s ah-it.

be, be, juh s bárány vagyhangja, azére dz, bé-et, folyékonyabb kimondásére lett: bég-et.

ba, ba, bőm gerjedelmének tizebbjéből lön: baba.

bo, - bö, ökör, bika, bival vagy. hangja, s lön azc jelentőén

bor az ige: bö-g-ből dcrjove, s

ber, kutyakölyök haragának hang. ja, midőn bolzongják, vele kö. tődnek, s mikor azc hallat.

bod, bód, bod, bordított hangja dob-nak. Az on bugy karafina s korsó szája, mi. dön szűkénél a viz kifolyakik, bugy, bugy, hangot gyt. s azért: bugy-og, bgy a fel bugy-ogó vízfő, igy a német bugy-ogó, mert a mint benne, a tiroli s más német lépik, hánul bőrége egyet- egyet bugy-an. Bugyli, bugyborékos, jár, tik.

bébicz, v. libecz

csacs, szám utánozva csacs-og, csacs-ka szóban; a ki gacs-ka, mintegy csacs, csics hangot szaporrnyáz ki. csacs-i, = szamár

csat, hang, mellyet a csat pezsle ad, mikor becsat-olod. S az ajtó

hangon mikik vagy szikik a mellyek vagy szikik vagy szikik a mellyek

Alabor Sándnál = talabor.

bub, bub, bub hangzik a viz bub-or-a, mikor bub-or-odik s bub-orék-kol.

bőm, bőm = bömből a bika.

bugyli, fejér vmegyében, fa nyelü kés, mellynek pengéje nyelébe jár, nagy nélkül, s abba bugy tik.

ha jól becsatt-an, a dörgés ha
hirtelen csatt-an, csatt hangot
teszesz. Lyy a csata,

csap, vagy a és e közötti betü.
czerével csep. Csap alatt ha
czeb-er van, s czapról abba csep
hull, valahány csep, le csep-en,
vagy cseppen, mindenik csep
hangot vet.

cser, a cserfa level, lehullta.
val ha megházad, s rajta
őszel jártz, szintügy cser-eg,
e s ö közötti betüczerével
csör-ög. Innen a csergé
v. csörge is, melly midőn a
szalonna lábasban tepsiben
tüzön olvadoz, cser-eg, csör-ög.
Hasonló hangzatu, a csergetthyü, a csergeteg.

csor, a lecsor-an, vagy o
s u közötti betüczerével csur-
ran, az is csor nemü hang-
gal csor-og, csur-og. Csorda, melly
tölgyekből tej csordut.

Csir, Csirip, midőn a verebek
csiripelnek, csiripolnak.
csicsirél a feiket nevez, mindig csicsiri-z.

csosz, a csosz-ogo, csiz - csoz.
hanggal jár.

csök, csök, hangzik ki a csök-a szájából. Te piszkos ember! megkü-
zöd e hangot, mikor csök-ol.

csip,

csuk, a ki csuk-ol-ik, csuklik,
hangja csuk, s meg csuk.

csuvik, Erdélyben kisbagoly nevez more kiáltása, csuvik, s csuvik-ol,

Czin, czin, mondja a czin-egér.

Csiszr, a fegyverecsiszár mikor kardpengét, puskacsövet csiszr-ol, mindig csiszr, csiszr hangot hallatsz, körü-le. Még a csiz madár neve is inkább annak csiszr csiszr hangjától ered, mintsem Zeisig ból, mert a német is azon hangjától nevezé.

czup, hangot kár volna nem ismernéd. Ne is tagadd, jól tudod, mi czup-pan.

csak és ß betűjével Csech, hangból eredett csak-ol, Csech-el, mert az ajkát kovához verés erőködése mindig Csech, Csech hangutalon.

Czik, czin, czinegét a czin-eg-e.

Czinncz, czinncz hangoztatja a kis egér, s tehát czincz-og. czik, czikog-ás, czik-ától ugy is, ha torkodon által a halszálka, s gégéd czik hangot ereszt.

dar, mikor a dar-u őszi éveri hosszu órát, dar-og. ki dar-ol, dalol.

dar, dar, v. dor-om, da, dar, hangoztatja hangal dörömböz a dör-omb, melly szókát ß gal azére van, mert ige-vé azzal válhata. dorombolni. Magában dorom-olni nem fes-tené annyirad a do-rombolást. Ki olly so-kat németből adamás által-vettnek, s ezt a Maultrommelből, „ita vastez.“

dör, dör, halszott az éj üreben midőn a nemzetö éj illan elspattant, s a megijedt em-ber azt monda: hallod a dörre-nést, ah! mint dör-ög. Ugy lön a dör-mögö, i. i. fázik.

der, der, a ki fázik der der reszket. kerü hanggal dermedez, özvegy dermedez-ség reggelen. Dér, innen

dob a dob, dob, hangból lön a kutyabőrrel bevont dob, ugy dunánul

Csi-z, csi-csi hangzatja azon kis madár, az ki csi-z.

15

Lócsiszár ki a lovat csiszolja, simitja, jó gyanánt.

a dob-ogó, minek olly hidat hinak ők, melly [illegible] alatt, ha rajta lehegve vízi kocsi, dob-og.

dur, dur hangu a dur-va, dur-ozás, dar-abos.

did-er, bizony, a ki fajol, dideregs.

e é, é, ha innen keletkezett-e, énekel? azért kérdés, mert dí-nok, ón-ok, un-ok, ib is lehet vala, mivel a, o, u, ö, ü bivével is kezdetik ének szava. Ének mellett a magyarban lévő több. e, é, hang lehet. jeniadás hangja: ej! bámulat, jeniadás hangja: ej! Lesnéd meg magadat sokat fecs-egő, ha nem szinte fecs-csen-e, fecs hanggal, nyál-dd. Kis kis fecs-ke tégedis fecsegéjeidtől bemáltattak fecs-gé vé, mert ugyan gak tudj fecs-egedegelni, s fics-erikelni.

for, forr, forty a víz felforrásának akár a hol sziklából kifokad, akár tűznél kevül, mintegy for hangja van, s midőn fazokban kohogva for, akkor már forty-og s. Hát neked, felforrtyani.

fű, fü, fütty a ki fütyjük, csucsorodott szájján fü, fü fü, hangadoz ki, a ki pedig fütty-ent, az ugyan gak ki ejti a fütty- vagy fütty-öt.

gà, gá, gá a lud, s gúg-og, mondja nagy panaszosan

gég, emberi gége szólottalt hangja.

gör
gur, olly hang mellyet, lapta, gom.
bolyag, karika, orsó sh. ad, midőn
szoba padozatán vagy száraz földön
gur-ul, vagy gör-d-ül. Sőt
a diszno's i gör, gör, röfögés
eresztek, midőn dunántul gö:
rögnek, s mintegy dörögnek,
g és d közötti betücsörével.

gor, gar, hallgik is goromba dar-abos nyelvéről
g és h közötti betücsörével is lehete. Természeti hangtol vette
ha, ha, ha, faradoz ki, mikéne va. hác a Magyar a go.
lási megjegyzeni akará a vér: grob-tól, mert ha ettől
mes emberből kacagtában, v in: eljni el, úgy lett volna
dit kahotá-t. Ha pedig a hy: gor-ób, é a Magyar
pochondriacus Kivetése: hi hi hi között is volt már
hangu, akkor hát ez ugy e kelletlen gor-omba.
bár, a valaki szerint lenne: hihite Megint ugyan azon
És midőn a nagyhasu profár természeti hang
bomhár hu, hu, hu-val hohóz, adá azt a Német
ennek kacagása volna hohota. nek is, mert ő sem
Te phlegmaticus meg, he he he volt s nincs, kivált
hanggal mosolygaz nagy kínyedre, aszszióban hijával,
ehhez te meg hehetézel.
hess, mondod a verebnek, tyúknak, midőn a buzától elhesse.
hm, pismakodás, megütközési hangja getéd.
volna, de azt jobban kifejti a
kiürmögés, hunyogás, hüngetés,
mert hm nem irja ki hiven azt
a bizonyos megmokkanó hangot
hork
hor, horty, már a ki jókat horty-ant
horty-og, horkant, mint a lo.
az altában is kimondja, hogy ő
horty-og. Jaj neked, ki az alvó némá
nak e beszédet hallod, hanemha Te is rá tudsz fogni.

hár, kinek torkán akad valami csont
vagy halszálka, szegény, ugyan
hák-og, azaz hár, hár, erőtelj
hangjával akarja vissza vetni ki gegéjéből.

huh-hu uhu, a fülesbagoly hangja
tehát: huh-og.

har, hangos hallat a mérgében megrivalt.
kvdv, midőn nyelvén r betü pereg. innen
a har-ag. har-cz, har-ok-ály, harkály. har-ang.

hör, (hér) régién fennakadt tehelet hangja,
" abból a hör-ög-és, hörg-cs.
A hörcs-ök is, hörgő sikoltója.
tol kapta nevét.

hajh, a ki valamit elvegzett, hajh!
sopánkodással hajh-ász.

ha, hajh ah, hangok fakadnak ki abból,
ki, epekedve vágyott valami után,
s örömére elérte; onnan: hála, hál-ál,
hálaadás.

hars, mikor a patyolatot kettő szakasztod
szinlegy hars-an, mikor a zádokfának
tanával könnyen festő haját lehasi.
tod, hars-anásai hallod. Azére lön:
hársfa. S mivel a trombita is hars-og,
jól nevezték nem régiben: hars-onyá-nak.

göth, göth, tatzika
ter ki a szárazbetegé
gü mellébül, s lön
annak neve göth-ös

I. Midőn a harag botzánállásra forgyan,
mérgében az ember ! hangot kiált. S az
ölő ij, ív, el vala lőve. I-ből ij, is
pedig gad a ragasztás tehetéjeert lön;
i-ed, i-es, i-ász helyett ugymint: ijed,
iv-es, ijász. Ut szomjuság pedig ugy-e
bár lih-egteti; ihegteti az embert,

ma i, midőn a legelső szólamkezdőket,
azaz epedtében i, i, i vágyhangot mondja,
s mikor a szomjúságoltóra bukkant
it hang repülte ki, t oda mint hely
rag forradván. Al raggal majd lön: ital.
De, se ét-e, se it-a (itta) mondás
ban maig fenn az it rag. A Székelytől
pedig Csíkban 1841 6. it-as-t hallottam,
ittas helyett.

jaj, jaj! fájdalom hangja. Abból
kár a, jaj-ong, jaj-og-at, jaj-gat. Mányás király, jaj ró
kár, kár, hangot hallat kányától, vad mule ki Kenfini
varjaitól télen midőn toronyos haj- szenin.
fedelt, kőfedte mezőt ellepvén kár-og.
Ugyan azzal dalolgat a tyuk,
s kár-ál.

kakuk, maga hívja magát így: a
kakuk. A német is arról adá
Guckuck nevét.

korty, mikor olyan ember iszik jó sorn.
jan kinek hosszú nyakán Ádám
bácsi almája kerekedik ki, viz elnye.
lésekor az szinte korty-an.
kaka, kaká-l, sógor urunk is.
kara kara, dalolgat a tyúk, az
az karál.

kotykodács, megint a tyuk hangja.
mikor tojni kézül, tehát kotkodács-ol
kelep kelep hangot csattogtat ki hosszu s kerep, kerep hangal recseg
ora összeverésével a gólya, mikor kele- a kerepelő.
pel.

kon kon hanggal indul meg a (sárga rezü harang
kong-ása a mikor megkond-ik. Réz ötvözetében hangja ad, innen kongó pénz

Koh, üyd ajjal kérdést s halld, mikor is
a koh hangot, és koh-olsz.
Kuruty halszik a pisvángból nyári
estéken hol a békák kurutyol-
nak.
Kukurikue- val jelentkezik a kakas,
mikor neki tarajszija fejét s kre-
korcsolásában farkán eggel bilent.
Kurja, hakurja hanggal kurjantanak a
farkasra kukucs, játszózó a gyerekek, s kukucs-ál-nak.
Kuku kukucs, hangot vet az ajtó, mikor
kopogtatod. Kopós csizma meg
szobapadlaton kop-og. Innen kop-int-ó.
Kap, mikor a kopó, aneki vetett hust
elkapja, tátott szájának bekapása
szine úgy kap hangot támaszt.
Kety, kety hanggal ketyeg a
falóra loggyója fártában. A
Kocz kocz, halod mikor a kocska
szárny ablakra kocz-an. A pa-
raszt szerer is annyi kocz-ogva
jár. Csak elkocz-ogunk ezram mondja
szivesen a magyar előfogó.
Kot, kot, mondja a kot-oló, kotló tyuk, és Csokonai cs.
Lib, lib, libu libu, kiáltják a kis kob-bőrű kulacsa. ki
libának, s az közelebb lib-eg, sohut hadar, az koty-og.
leb-eg.
Leb, lob, hang terjed midőn a gyult
fa nagy langra lob-ban, s a zászló lob-og,
leb-eg.
Lek, lik, jö ki fárad mellebül,
s akkor alig lek-egy, lik-egy.
S lek-el-ked mind lek gyengéd
lihegéssel vesző. Innen a: len-ges,
lend-ület.

loc, locs hangzik el a vízzel midőn földre, gáirágra esik s azért locs-olj vele.

loty, lüty, löty is természeti hang midőn kordóban ha mellyel hallatz szekeren vized a viz loty- og, löty-ög. S a paraszt kerek kél oldalát a ~~kerékagyról~~ tartó görbe ✝ tengelyről rud is onnan löcs, mere ty ú cs kijött gyere van

maj, majc hanggal mávoz a macska, mok, mok, a mok-os, mók-ecs hang. ja, midőn mok-ogtatják. Mókusról a móka. Mák-og is hallzik. A debreczeni grammatika nem tudá ennek mondja ki egyenesen a szaj. mely nyelvből származását, Mátyás, küfele Mátyás madár.

mos, ki szárazan sorvolgatja ujjae kezejéit, az akkor eredő hang mintha mós, mos volna. Mos és moes pedig mellyből moes-ok, moes-olya jött, közel egymáshoz.

mor, mor, hangjából az elfojtott harag. nak lön: mor-og morg-ás, mor-d.

mek, meec, mek, így mek-eg a kecs-ke. nyivák, a csecsemő szájaskája épen nyivák-ra nyilik, ha midőn nyaf, nyif, kerező hangja a kopónak, s sokat sír s végre: nyi-vák-ol.

tehát nyaf-og. Nyá nya hanggal kínyszerűk az elbeszézett gyereket is, ki hát hasonlóan nyif-eg, nyaf-og.

nyámnyám embernek mondják Veszban azt a schetelen öreget kinek a szája mindig nyám-nyal jár.

nyc
nyik, nyi, hangból, a nyik-ogás, nyer-egés.
ki lesi?
nyc
nyü, a beteg, kinlódó nyög. Erdélyben nyeg.
nyösz, a kis kutya szegény ha fázik,
nyö-sz-ör-ög. S még az ember is.
no, no, buzdítás hangja, s a ki azzal
buzdít, az ugat.

óh, mikor a vágy, fájdalom, elfojtásaitól
oh hangban szakad fel, akkor az ember
oh-ajt.

pan pan hangot vet az üst, vagy akar.
mi öblös edény, s az akkor pang, és
ez elpang. innen pangás.

pat, pat, hallod a jöttjáró ló lépése,
igetése nyargalása után a kemény
földről, szivar utról, s a lókörom
hely azt okozza, lön pat-a, az a
kerek kis vas pedig melyet a kovács
ráken pat-kó. paty-ol-at, poty-og. pat-var,
is pat, poty hangból lön a pity-er.
pity pity hangal pitty-eres a fürj dallása, s pity-
pitypalaty. palatyol.

pizse pise, hijják köles ételre őket.
nánul a kis pisleut, pisét, kik együtt piseregnek =
pis, pis hanggal sürögdel a pisá. biseregnek.
lás, kis gyerekei is dajkája pis
pis-el szoktatja ebédre pecsetelésre. Alakitásai van innen
pos, pos, poks, poks minden halat vizben vizkandzsal pis-ol, tol pis-ol-og.
ugy pos-og, pocs-og az mint ha vala. pislog. pis-al, pesel
mi, zavaros kányatba. pocs-an, humán
pocs-olya. A sürün pesgő pozgő
hal neve pedig pos-ár.
pof, pof, puf hang gyakran elé, midőn ... .

a tenyés némi arczra jót szel,
midőn valakit hátba lökögetnek,
s ezen puzdori tény, prof-or, puf-ol
igévé testesült.

pi, pika mondod szemöldök össze
huzva, száj finnyorítva midőn bide-
cskét szag csapja meg orrodat.
Már hogy e pi-ből mit ke-
resitének elé, talán kitalálod.
P és b közötti betü cserével van
bid gyök miből bid-es, büd-ös.
lett.

puk, hallod midőn a tölött fegyver
elsül. Puk, hang-al fárad ki az elfojtott
neveti, midőn ellenben gárnem nem pukkan.
Ignem a puk-a, puska. S car egy csuzam közbe.
puk, mazlag virága hüvelyéi, fejd felül
ösze mindenáma felfutlad, ily ra
tenyeredel. s klihasadta puk hang-
gal lesz. Erdélyben ezért a mazla-
got pukkantó-nak hijak. pukkan, majd meg pukkal.

puj, puj puj, hivogatja kényesen
egyik kis pujka másgajtását, s azzal
kapta nevét. Másként póka, o
és u közötti betü cserével, mi a:
zért i lehete, mivel oly gonddal
kell bepókázni mikint a pók
szövögeti hálóját.

per, per hangot kapsz a kilapitott Arany ezüst = pengő
ezüst ha rá kopintasz, s az lön pénz, réz pedig kon-
per-g-és. Ezüst pénz ezért pengő pénz. gó pénz. A
per v. pör. Egészen mindjárt e hang némen nem tudja
bol a név. ki, vezeredtében, hamar megkülönböztetni.
ereszti egymás után a sok pr, pe-t.

annak nyelve sok szavától per-eg, az
per-el, vagy e és ö közötti betüje.
vével: pör-öl. É mivel pat-og is,
per-pat-var-kodik. Ügyvédnek pedig,
ez a dolga, ugy-é? S deákba bőzött
világunkban a patvar, leve patvaria,
a melly legényke abban szolgált Prin-
cipalisának lön patvarista nevü.
ugy, mikent a hirlap irót ma is
hirlapistá-nak kereszteli a lenyug-
ta felé levő deák nap. Be nem érte
hát szólamunk gyökeit, ezek ragait
az, ki Paduában tanultatá a ma-
gyar ifjút s onnan ragasztá reá
patvarista nevét. † Rozgoni magyar
bölcselőnk sárospataki tarházában is per-
ből eredve folyt a perpatvar dirregő-
dorrogó nejével, mint Socratest pályá-
ján járván neki is Xantippével
kellett élni. Haragvók egyszer az Aszony,
mint ült ura mindig csak tanulójában
könyvei között, lám a disznók szabadon
turnak össze mindenfelé a kis kertjében. A bölcselő megakarta mutatni, mikint
tudja ő disznót is kihajtani. Deákját
kiáltja, megy vele a kert ajtóhoz,
berúgdalja kívülre kihajtani a disznót.
Ő maga husángfával lesé. S mikor
a disznó kitrohan az ajtón, ugy üti
főbe, hogy az csak hamar felfordulc
s vérét kelle venni. Hajh! de megijedt
a bölcselő. Aszszonya kerülve zárja magára
tanulójját, utána az oda, veri az aj-
tót. Jöjön ki, ha mer, majd megfizeti
a disznó árát. Végre kidugja kissig
az ajtót, kidugja rajta fejét, s jobb
kezét három ujjával együtt patkóra hajlá

† A debreczeni gram-
matika meg tót protwá
rám-ból csigázá, pe-
dig tót vevé tőlünk.

ora alá, s ezt mondja: pr, ennyit
Az óránál perc által perc-egész
pecs, pocs, feléli ni, mindnik ismeretes.
Az E és I közötti betücserével lett
pics- nem Különben.
pisz, pisz, vagy psz között i
hangzót alig hallva, gyengésség ji, jy,
hangja, de szaporább is, homan a lepiszkeg-ik.
posz, hang mikor posz-og.[2] hogy ne
szednád. Onnan a csosz- ogó, posz ogó
banyával a vén asszony posz.
Valami ídétlent, nem rendiben
lévőt jelentven, abból lön: posz-áta.
pöf, pöttében a kása pöf-ög, s gyerek is.
reb, rep, hangot ad a lud, gólya
szárnya, mikor felreb-ben, s rep-iel.
Hasít, el bört, s hallatik rep-el,
midőn rep-ed.
rek, reg, rek, így rekeggnek a bikák s reg-elnek. Regélnek
rees, a levagott fa rees-egve, a rege mondás
dől le. Rees-k falu neve. től jő.
rop, rob, Rop-ogás rob-ajjal tör-
ténik. Rop rop hallyik fagyott havon, midőn rajta rop-ogva megy.
rez, lapossa vert lemez, rez-eg.
rucz, rucz, a rucz-a hangja
s azzal hijják, mellyel házfedelet levegy-
rögy, hagy fazokban főve kapargatni szüt.
roty- ugy roty-og.
röf, röf, sertés hangja, midőn haragszik,
s összeröf-en.
rokk, a mi törik, rokk-an. s mivel
a rokka is ad pergésében rok rok
hangot, ezről nevezi magyar is külön,
német is Rokken-nek külön, annál
inkább

mivel b. i szédely vol-olya szó, mi.
vel rokkával kerül fonalból szőtt
aszony ruha jegyzetik, a különbség
szélynél régi. 2. K és P közötti
betüjegyre szerint rokka, annak rop-
ogásától is vétethetett.

sáp, sás, hangot ad a sás, midőn
a szél özönével csapkodja, sás hangot
terít a sás midőn szárnyára
vebben.

such, pülejét ha keményen vágja
a levegőn keresztül, such-og. Ch.
nan: such-an, such-adár, suhi.

sus, a fülbe hangtalanul mondás
kor bizony sus-ogsz. Ki ha a pisz
kafa sus-or-gását sustorgását
hallod, bizony azt feleled, hallyes
e természeti hang utánzata.

sop, gyürből lett: sop-ánkodás, midőn a szenvedő vagy vészvevő
sap, a régi sáp-og, gyakran mondja: soha, soha.

soh, hanggal jár a fájdalom, midőn sohajban sohajtásban epekedik.

sz, szen, hisz-en, elmenési hirtelen hangja

sep, seep, sejp, selyp,
sejp, sipit,

szisz, a vizgőz kódus, hidegben szisz-eleg.
szösz, midőn a szőrzet langot ad,
izök hangot vetve, szösz-örögve
ég.

szesz, borjából ki a bedugott korsó szájain
a benne lévő tüzes ital, elfojtottságát
sz, szesz hanggal szesz-en ki.

szusz, vérede or, szusz-og. Marha
midőn hegynek huz, gyakran, szusz-og,
s jó hajtója megmegállítja, hogy
ki szusz-anhassa magát.

Emlékezetes.

Poprád és Hernád folyó kö-
zött, vagyon Teplicz és Ganócz
falud határában, 1800 lábnyi
magasságu helyen Blech hegy
nél válik-el a vízfolyás,
egyike a Balt tengerbe, más
fika a felele tengernek
tartozik.

Addig nyulik tehát azon
emelkedés, mely a vízfolyás
sokat által jában a Tátra
hegyeitől egész a Balt ten-
gerig terjed.

szisz, a kiggó nem szisszeg-e, de a gunár is.
sziszik, midőr csészéből vagy kanczából
az ihatót, a levet száddal nyelderlőre
veszed, annak hangja szörb-, öl-és.
szu, hangos hallasz gendben egyedi
midőr a fát egy rágja a szu.
szercz, hangot szercz-el a gyerlya.
sur, sür is természeti hang s azt
utánazva lett, sur-an, sür-ög,
sür-ü, sür-ögyet, sür-get. Sur,
Veszprém vmegyei falu neve.
szel, midőr az egyensulyát veszett
levegő, forogva tódul, nem hal.
lod-e a szel-et.
szi, si, midőn gurztán a kórók
szélben szi-ogtak, azt mondák,
azon hely, szi-at-ag, mellyen
a szi-ány szi-ölt vagy süvölt.
sü, süsü, hus ha sül, azon hang süsüz.
A sült bolond meg: süsü.
tát, tátsd fel a szádat, egy belőle
hangot s tát jő ki. Onnan
lön: Tát falu neve Eszergom
vmegyében, abból: tát-og.
toty, roz lábbeli ha sár viz elülte,
a sárban toty-og. A német
ezt patz pocz hangtol mondja,
s mellyek látvák, magyarok is,
abból nevezé Patsckenjat. Vágyon
pedig a Magyar e Patschenner
tutyi nevet adott, Hallám ezt
egy budai vizi városi kupczaktótól
ki magyar helyek vásáraira járttában
magyarul jól megtanult.
tur, turb gerlicze s galamb hangja

azére mondják: terb élről. A ter-el
hangjai nem hallám, de ha e sasnem,
Ater, terr-t torol, abból nevezethetik.
De jöhete ige harmad személyéből is, u. m.
a ki tor-ol, dögön rágódva tort vendég
tégelyéi magának
tüsz jó ki orrából, midőr tüsz-enez. Früsztentés, pertuzenés
top, top, leggen patkój czimád, ábban azoké már, kik a
vagyan top-ogz, vagy k és t kö- karajczáre, de rágát
zötti betüczerével kop-ogz. Ez krajczárnak, drágá-
ha egyet topp-antaz! Megint nak mondják.
általános legelő" emberi hang,
abból vehé a Német is tapp-
pen-jét. S a magyar tap, tap,
tapp-oló, tapsló, tap-int, is innen
onnan ágazék ki, valamin a
deák tap-idus, ech vagy tőc teplicz
taplócz?
tüt, tüt vékony hanggal tüt-öz a czinos méhkirálynné.
zu, zu, hangot hallaz a vízner zuh-a.
nájasnál, s ott hol valami zuh-og,
vagy gaz zug.
zen, zen, hang terjedez a felhúrozott zenge:
lemezekből, ha zeng, vagy zeng-etik.
Sőt zeng az ég is.
zör, zör, hanggal zörög csörög a lán-cz.
zsib, hangza a zsib-ongás. Egy mintegy síp-ol.
u, uk, kutya hangja midőr u-g-at.

üh, üm, hü, hang szüle az ü üm-ög,
ümmöget igét. Midőr jár ez, barát
tsukám, olvasó atyámfia, bizony tudod.
vaj vagy j egy is ü közöti betüczerékkel
jaj-

jaj-bol lett, Vaj hanggal is jajgat
vaj-udik mika napjain a magyar
azony.

Üthü, hangoztatja a társalgási beszéd cim
ját még fel nem fogott gyerek v
falusi nép, mikor igent kellene
mondani, tehát üthüz.

Vrnyár, vernyák hanggal vernyákol
vagy 6 és v közötti betüszerével ber:
nyákol a macska, kandur, mikor
kedves nejével szörmözve nyávog, miog,
és ölelkezései között mine egyéb két
lábu macska, profozódik.

Ég és Föld közöttiek.

Ősök elődei, ükeinek hajdanba elvesző korából valók. Keleti meleg képzeményi elevenségei, jellemeikről. Egy egy ő egész költelem. A gyermek magyar ember nem lesz. Semmi, összetéve sem es mi. ő szóalkotásai.

Set-ét, Sete gyökből, melyben:
nyi mint fénye vezette,

zar/szar v. szár
Zavar, zürzavar. gyökből egy van zavar mikint tar-tol tavar.

vil-ág, jöhete l. vil- gyök után, melyből van vil-og, s ez mint igegyök egy a vil-ág névvel. Ab. tol van, vil-ám vill-ám, vila = villa.

2. Vel gyökből, mert a dunántuli magyar szájában: vel-ág forog. Vel gyök szolgabiróságnál" elől Sopron megyei 1570 beli megbízójában „velál tartóknak" mind egyházhelyi Nemesének „ Olsfy Jakab Sopron megyei Alispánában 1578 ból pedig: Vellágh tartó nemesek személyek szerint egyházhelyi nemesek is személyek szerint ez jövendő Pénteken Molnáriban tegyenek. L. Rm. nyelvem. Ud. közlem 1840. lap. 283 és 292. Vel-ál és vel-ág tehát mindegy volt. A bécsi 1437-1441 közötti bécsi codexben 13b lapján: vel-al annyi mint possessio, 77dikén

f Vólesci Bálint „ f „ mind

vallani habere, Zdirán urat val,
Dominum habet; Felső fejér vmegye
Peselneki járásában van: Alsó Volál,
és Felső Volál, helység. Val-ál
vel-ál, vol-ál pedig ál raggal
mindegy, mert val gyök l és
n közötti betücserével annyi
mint van, miből meg vagyon
hozzulo, mi máskint vagy-om,
vagy-hoz, mely deákul bonum,
proprium, om rag menvén.

E világ a magyar előtt feny:
lik, ragyog: akar eredett volna
vil-gyökből, mert lám dunánnel
nem az mondják, hogyis gyertyát
hozz be gyertyát hanem: hozz
világot, gyujts világot leány!

És mondja neki tenjezett kép:
zelettel keletkezten a magyar;
Kerek e világon, széles e
világon; az egész kiterjedett
világ, roppant világ, ekkor
még mintegy világ bírtok jő.
Száj értetheték.

Levegő, v és h közötti betücserével:
leh-egő, mit ember ki s be léh-el,
leh pedig természeti akkor fejlődő
hang, midőn száj és tüdő az éltetőt
betűjia, miért fogva éltető levegő
neve is van, valamint fojtó, nehéz
levegő. V meg b közötti betücseréből
pedig lebegő van nálunk a Mátra
alatt a levegő mondatik.

Ter-em-tő", voltaképen ter-ent-tő", mert
ita gak m és n gerült, mint a
ter-ent ige ugy vola ter-en ige
után, mint os, lap, szel, vil, hul,
gyök szóból leven os-on, lap-(p)an,
szel-en, (szellen) vil-an (villan) hal-an,
hullan, ezekből meg oson-t, lap-pan-t,
szellen-t, villan-t, hullan-t, nevekedik,
Im itt a villan és hüllan-nak
villám és hullám-má változása
is mutatja terem-tő-nek teren:
tőből átalakulását: a szóvég pedig
ma sem mondja még a ter-em
igét, mert az ő havasaiban nem
ter-mik a jó gyümölcs. <u>v. ö. magyar
nyelvemlékek IIId. kötet. 354 lap.</u>

Terentő tehát az, ki az egész világ
bámulatos ter-ét, terjedését, ige-
nyatos terjedelmét elterentette.
A német Schöpfer egymaga a kut-
ba is lezállitat hogy onnan föld
alul schöpf-olj vizet, igy hát gak
egy üregnél tart, a terentő"
ső, égnek milliónyi csillagait, erdők
számithatlan fáit, vizek persgő
halait s elefanttal mammuttal
emsliezáig sbe gak nagyitóján égrevet-
hetőig lévő mikrot megfuttat veted
a térben

vanuk
fenn gyilkos,
-. kegyetlen, kéjsóvár, gyáva, kétkedő, nyugtalan, kétkedő, hűtlen, gyűlölködő, irigy, kapzsi, fösvény, kegyetlen, kéjsóvár, gyáva, kétkedő, nyugtalan, kétkedő, hűtlen

Négylábuak

Talpas, a Szérely így hija a medvét.
mert négy lában mindenikén széles tal.
pa van.
Lombos, megint medve neve a Szé:
kelynél, mivel lombos nagy gőre van.
Medve, m é s z közötti betücsere.
vel ned gyökből.

Farkas, mivel hosszu, lombos, nagy far.
ka van
Toportyán féreg

3/1

Halak.

Csuka,

Czompó,

Csik,

Potyka, ponty. Tisza potyka.

Harcsa.

Keszeg, a Tiszában dévér keszeg.

Keresege,

Menyhal,

Barátfarz, Tiszában lévő hal.

Halászati készülékek a Tiszánál. Mivel halat nevezi legtöbbnyire mind azokat, mik vagy a víz alatt kelletlen vagy lebeg tenger, vagy nagy folyóvizekben laknak. Ezt mivel az igazi halat ide ott nincs élőbb kapható mindenféle állatok utáni gabonával, jelenti ez az i t igen igen, mellyet felteszed a magyar nép az angol ősi eredete.

Vizek.

Tenger,

Tenger, folyó, gyermely, patak, tó, gálya, vitorla, csónak, hajó, ladik, lélekvesztő, komp. Deregtye, Evező, árboc, vitorla.

Szó elején betü kipendülése vagy oda kapása.

Magánhangzónak mássalhangzóval fejjelése.

Jegyz. A, e, i. o, u, ö, ü után ajázott mássalhangzókkal előfordulo gyökök a legrégibbek. Sok-sok ezer meg ezer év előtt eredezének ezek elő, a szólam kibontakozásakor. Az elejébe tett mássalhangzókkal származott beszédünk mái mind onokáik szüleik vérével, s igy ezek sokkal idősbek.

Ártani = mártani. Minek ártod te magadat abba? hallám Egerben. Nem egyéb, hanem mint: nek mártod magadat abba.

Ágyék = lágyék. Ágy-ék-ából szakadt némely apa anya azért mondja szereti gyerekét, mert az ő ágyékából szakadt. Azonban e: leginte lágy-ék volt, mert ott lágyja van férfinak nőnek. Ágy azért nem gyök, mert az agy-ból van. De lehet az is egyező lágy-al, mert az is lágy. Akár melyikből véve, inkább innen jő gy és ty közötti betücsérével aty-a, ty és p közöttével pedig apa, s nem, hogy ap,a gyökből azért lett volna aps-a, mert az apa, időjül s aps-ao, mint kéne Jászay mondja.

Apostolcsából lön: Patika, Patyika, s Adorján, lön Hadrianus-ból, h elejtésével.

Adorjánt, jő elé régi magyar iratokban, s vékelett Hedwiga-ból.

Andris elébe még fejelést adának Bandi mondányinak.

Asszonyállat Margit 1272beli életirása 277d lapján, hasonlót helyett.

Atabor, talabor Sándornál

Átony, Zátony Sándornál

Aczkó, Orman vajban Karagit = Zaczkó, Daiskó

Apothecariusból Patikárius, ollenba ny

Nani.

Anna név Vasban Panni; Erdélyben Panna, Panda. Parádi parócz magyartól hallám Nána, ez ezembe jütte Tisza Nána helység neve Hevesben. Az tehát valamelly Annáról kapta nevét.

Ákom = bákom.

Aszló = zászló. Szegeden, Komáromban ászló, egy Szala vmeggei közlegénytől, tsó, ki Gollner ezredéből volt nálam, ászló-t hallottam 1842. septemb. 27d. S a gyök itt alkal. masint ász, mert abból van: ász-ok, ász-om ász-ol, ász-ik v. áz ik. Ászok kinyujtott hosszu rendu, mellyen a hordó nyugszik. Asag, azon hosszu rud melynek végén pe: met = pamat kötés van, s vele a fütőkemenczét kikurkászják, ki seprik. S meg Sz közötti betüt ezért tudják. Igy a gyök itt inkább asz, mintsem zasz = zász, mert abból jö ki az asz-ol-o, azott fa rud, melyen a lobogó zászló kodik, és ezen ászló hajdan a vitézlett nemesség sirhalmán gyászló is volt. Szabolcsi s Bihari szóval ban bytye eg ujonnan vett azott, csirás, tsövek arpa szalad. Bihar azott = aszott, gy.

Ápor eső, = zápor. Megáporodott tej, annyi mint megzavarodott, melynek tsövéhez apró golyókba futott, elaprósodott. Ehhez ápor eső is, apró sürü csepper összezavarodása, A gyök tehát itt is inkább ap, áp, miből van apor-ó, = apró, s a zápfog ennélfogva ápfog, mint megaporodott, zavaros nem tiszta nemü, ilyen a zápfogjais.

Hom, halom. alom? Összehalmozott Bria! milliu
Ormány ágon

Apórka nsfalunéve Pest vmegyében,
kaphatta így nevét, apró népek ősi
fattyából. Fejér vmegyében apróvodott
vizi = stagnans aqua.

Abál, abálani = megzabálani, Meg-
abál vagy megzabál a ló, ha mokón
sok zabot eszik. Molnár Albertnél:
abárlok, rudienta agito, abarló
vessző, rudicula, Ab hab igazíthatna talán
ita érhez.

Ámul = bámul. Csak el ámult
belé, mondják azaz elbámult rajta.
Ám gyök pedig és bám, a
és o közötti betűcserével nem
egyéb hanem om, ú bom gyök,
mibül om-lik, omlás, bomlik
bomlás van. A ki ám-ul,
bám-ul tehát annak figyelme,
esze, akkor egészen szétomlik,
mintegy: bom-ol, nem tudja
hányadán van. Ám-it, az á
ki más" eszét mintegy el om-ítja
omlítja. Lélektani szóteremtés.

Ádáz vagy ádász, Veszprém
vmegyében annyi mint ir-igy, dühös.
Az e rovati keresés azt mutat.
ná hogy az: had-az igeképzet,
mere hadjik a „hadazó ember."
Nagy János azt amúgy mond Ád
gyökről, hogy az elérték, értelme
homályos, de származási mutatnák
dühi jelentését." A ki hadaz,
bizony gyakran dühös.

Ám = lám. Azt, lám! mondják
Magyarországon, Azt ám. Szeen

Abyssinia, Habesch,
Abessinien, Habesch
Szíriában.

Így van arak, helyett
sok rak. mi a rishot, mész
nádból vagy kőhajdú lová-
ból kipüfölt pulinka neve
Bataviából ú Gvabol, tehát
hol

Ám, a magyar országinak mindig ’z a’.
Úgy-Ám. Két óra ám már, s nem ettem ám még.
jában van. Erdély’ Lam-ot mond, vagy ta.
Ám helyett azonban a Székely és Palócz ajkán mindig Im, ime
Alázni = gyalázni. Jászberényben Tacz: forog, s látszik hogy
mas Istvántól (atyjától) hallám 1842. „ ezen sok Im, nem
Biz az álom legyalázza az embert,“ egyéb hanem Ám, a
S értelme volt, lealázza, = al-nak és i kijötti bevicz-
tezi, elvezi kedvét. Eszembe juta vel, mely Im-ből
mindjárt, hogy tehát gy-al-og is annyi van imt = int igc.
mint al-og, egy ragadván og rag Ango bángó = szá-
al-hoz, mikor azzal vál, val, bal, sár, jtalott függelem
dol vagy tol után tve: vál-og, ember a Székely föl-
val-og, bal-og, sár-og dül. l. Fájzotas.
dol-og. Révai csi-
kasi magyarázata emél fogva el Azon = ? hazon.
hull,
Alabor, kerektalpu talabor, kerek kulacs Szabónál,
Ebed a gyenge ember al-att jár, = Gyalu hasonlóan al
al-og. = S ilyen továbbá még: györtől van mert al-ól
Álog = zálog. RKomáromi: szép beányzó - van vesöje, s gy gal
tol hallottam beszédében i egy ur-nol: - dube vételett.
el álogolta jószágát, azaz: elzálo-
golta. Ha i tehát z helyett csak álog
dube pendítés, Ál-nok-ot szült ál
itt is a gyök, s dönthe isbáglik,
hogy az álogos vagy zálogos jószág
birója csak álbirtokos. Kiválja nem
ál-ura, s vége, Hamijan mondá hát ezt a debreczeni n. gram
Ajándok, a Székely földön jándok. Aj-ándok matica a tót Zalok-
bol vettnek.
helyett ónképen
Aj baj. Kérdezd a falusi magyart: Hát hogy va.
gyomra baja. Felelete leje. A sok aj baj
ly embernek, ugyan Bal után j és l közötti ejc.
vével van baj, s a bal csak kisjony baj, és = al dolog, alávesi az
ember fiát, aj-as lét.

Jegyz. Ily lett ime: Anastasia, ma.
gyanel. Neste: Alexander után Sándor.
t mi, szálunk: lombik, arabul azt alembik.

Bibolya a Balaton mellett
mint. ibolya az ivói.

Bizgatni = izgatni. S biz, e cn.
nek gyöke vagy iz? Biz után
van biz-ony, biz-alom, biz-odalom
s a bizgatás, biztatás lehetne
ugyan neki biz-almasi tájul, de
még sem tökéletesen az izgatás
eszméje. Iz a valódi gyök,
iz-gat abból, olyan, milyen huz,
in, moz után huz-o-gat, huz-gat,
in-gat, mozgat vagy lehet venni:
huz-og, in-og, moz-og után is.
Izgat az, ki minden iz-ét meg-
izgatja annak kit valamire feladar
izgatni, s biz-anyolva biz-gatja.
Iz-et ige is ugy áll, mikent fúzet
= fiz-et

Banya, banyó = vén anya, anyó.
Ez lehetne v és b közötti beli-
cserével is, mint vány-olt banya.

Bátya szóban atya van. Bátya hát mint
egy másik atya, családi körben. Ugy,
anya után ángy.
Bársony persául: abarschin, tehát a volna
elhagyva.

Cserkeszen, ki cserkeszik a Jézus, ejti
a palócz, f di cserkeszik helyett.

Csusz-nál usz van fejelve cs-vel. Kigyó
vízben usz, porban szárazon csusz. Uszás
hasonlóságára lett csusz-ás.

Band., And.

f ej a göcsci alyafi,

Csücs-ülni = ülni. Csücsülj le kis anyjadom, mondja, szép ki gyerekének az anyja.

Czikkben van ik a mi kettévála tesz Czik Epedj anyi mint külön vále szakad. Olyan Czikázik.

Eg = meg. Veszprém vmegyében mondják megenni, megtelte helyett: egenni, egtötte.

Ülést, ükhelyen gal. ülst.

Egerfa neve Egerben jegerfa.

Évi, nimbernév, Vas vmegyében Kemenes alján: Bébi. Így tehát Béba, falunéve Fonton talán Éva. Azonban Zala vmegyében egy puszta neve: Bék-es, kövesjom Kövi. Egkétellen. sár van, monda gyönyörű

Eregelni = seregelni, Gabo Dávid 1792beli Kisded szótárában eregelni annyi, mint mendegelni csoportosan, tehát seregben. Mezőre eregelnek a juhok. Az 1844beli Va. sárnapi újság 29d. lapján áll: A megrettent maroknyi compania (mely elébb a medve elől szétfutott) örömmel, de még most is rémülten eregelve kiáltja „megholt-e Pistabá"?

Ezer, persául: hezar.

Eszter = veszter. Eszt ige már csak esztendő-ben él, de ejen ebből látjuk hogy annak eszméje kifolyó, forgándó, mindig vesztő vesztendő.

Elegy belegy.

Ehhez, behez. Enez = ennez, ennez, rag. fityegést jelent.

Firkal = irkál. A gyök ir, innen irkafirka.

Figy-el, = igyel vagy ügyel. Ig idea valóságos gyök, miből ig-az, igen van. Igyelni vagy ügyelni tehát annyi mint figyelni hogy ig-az tör-

Együgyü hely az Egyházi

Ebeg rebeg, ebegel = rebegel, rebeg

Vrginia codex 43. 12.

Tobiás Esztegár, Enyedi Szám, Szám, falu Borsod, Nyom, fejérben, Olik Miklós Zemplén vmegyében a vala nevű Nyék nevű. Ebből egy, van, azod egy, vagy vmi ember határában. Effélé elvétellel lén Vallia magyarul Párizsban Vallia, Kallia. Így lett: Effren, mái, remete. Presbyter-ből Esperes.

Effren, név áll a Geany codex 63 lapjai, a mi Jeffren.

tinjér, s ig-en jó leggen. Onnan
erde a figy, = fegy, miből meg
fegy-elem, = figy-elem jött és fegy-
er = fegyver.
Fürge / az ürge, mire f bevül elvész, gyapa ürge.
Finyás, finnyás = íny-es. finnyás
az, kinek nincs minden, inyére.
Mere fin, gyökből, olyan keresődik,
a mit épen a finnyás, az inyes
nem tud szagolni.
Fos-ban os, f osz, mire szétoszlik.
Foszlik = oszlik. A mit megoszta.
nak attól mást megosztanak néha.
Fohászkodik mire ohtázkodik.
Nem innen magyarázható e, fizet
ige? mely ugyanis iz-et volna.
Mere fiz vagy fizet(tá)től nem jö:
het. A pénzt t. i. izenként
darabonként adja által az iz-ető. ≠
Gyász, láttuk fentebb, = ász, asz. A ki gyász-ol, asz-ik.
Gyere, gyer-ek, szó elébe is ugy kaptak
a gy-et, mikéne alász fejchez, mere
annak gyöke er, miből er-ed, / erő által
s a gyere kivásra is megkell gyenge, nap enyhe, benne: en.
eredni. Geny, eny-ő, enyhe.
Hany. hanság. Sopron vm. és hanyatt Gyil, il = ül. Gyil-öl gyökből.
igehatározó, fejti elé, hogy an=any gyök valami lágyat gyengét
Havas = avas. Havas mere hóval van ül, neki dül. Id. és ülő
fedve, nyáron is; avas mere ó, amit fák avar fü van rajta.
Huszitaszaa = uszitani kutyat.
Bizonyosan nem usz gyökből,
hanem husz-ból, mere arra huszi-
tatik a szelinder hogy jól lehuzza,
a tolvajt. De még a rongyszedő
Zsidót is le akarja huzatni a fa-
lusi gyereksereg, azért huzatja tá
Mesárot, Bundást Vigyázt, Nevelést,
beszüleltetést elébb mintsem polgári sza-
badságot e népnek, hogy a falusi gyerek

gyil-öl = gyülöl, van ilyen

Fajinczki = Sajinczki
Halitaná = álitaná
Virginia czédrus
Ajnácsi 8 tábolyan
lapját: angyalnak
szárából nem h
nagya ~~tüntet~~ t
2 ottnak lenni
vá a lábai alá
s így kisüli
halitaná. Zen
létem = állítom

jól halljon felöle ; ne bántsa.
Hijába helyett mondjuk: Jába.
Homlít = omlít. Szőlő homlítás-
kor a kapás, elhomolja, elomlítja,
a földet, tenülttté tészi mint a
hom-ok. a Bácsi
Hering téra magyaban is Arenga.
Hur-ok, hurkolni = urok, urkolni.
Itt ur a gyök, vagy u és o közötti
beücserével: or, a mi or-ozást
ur-ozást, lopást tolvajlást tészen.
Az 1437—41 közötti bécsi codex
21d. lapján van: kirból urozván,
ma orozván = lopván; az 58d.
lapon: urroktol és tolvajoktol
a furibus & latronibus. Nagy szom.
bati codexben 1512—1513ból, a tíz
parancsolat közöt: Ne ur-oz, ma:
ne lopj. Ur gyökből van tehát
az ur-ok vagy hur-ok kötél,
s ur vagy or az, a ki kötelet
vizen magával, s az elesett szé-
nát urokkal köti össze, vagy a
meglopott embert is. És pedig
e gonosz kötele vékony, milyen
a hur. (A mai ur, dominus,
a bécsi codexben or, a mi kiállót,
életünöt jelent, mikint or-om ma:
tanja. Ur vagy hur után van: hurc:
tani, hurczolni, hurczolni.
És innen aggyan sok feslik elé:
Hal, agyminc, piscis, nem egyéb, ha.
nem al, a mi vízben al-att jár.
Hal, monitor, megint: annyi, mint
al.

Ital. E
ala, ala
alásba
dugni
Hal-ász
ingu
Hal.
kini
Hal
Ha

al. E gyök után ered: al-u-ás alvás,
al-á, s mihelyt meghal az ember,
alásba alvásba látszik lenni, föld alá
dugják. nem egyéb, mint al-ál. Ugy jövén ál raggal al-ból, mi:
Hal-ból, engedjen meg Nagy János, ha tehát kéne val substantiva
itten helyesebbnek nézem ezt, mintsem után van val-ál,
a Debreczeni grammatika 260 lapján possessio.
ej Guzmics értekezésében Edenről, Egy- Ispán, Hispán,
házi, (végre vezérlő) tárában, lévő
magyarázatot, melyet Nagy barátom
javal. L. Tizta Magyar gyökök. Második Haltonyatlan
rangu pályamunka, Buda, 1838. lap. 205. mondá egy komáromi kereskedő jánya
halhatatlanra 1848 6.
jan. 15d Haltonyatlan
helyett

Hal-ad, = al-ad, oly sebesen jár, mint: Hindostan Indostan
Kéne a hal, alatt arczában usz. Hibernia Iberia
Hindus, Indus.

Hál, meghál, hasonlóan al gyök. Többszöri.
ből van, honnan al-om is. Ál- Hasonló, Margit életirása
után van ál-om, mely kedves-cza: 277d lapján: asonló.
lárd, képü, s a ki hál, elhál, Historia, a bécsi
meghál, ál-mot látó lehet. Hál-ál, codex 69d lapján
istoria.

Hál-a, ál gyökből, honnan ál-d,
áld-ozat, áld-am, áld-om-ás, a
mi álva történt, és ekkor hálál:
kodás, mikint a magyar ma is,
áldomás (áldta közben szólott, czinfrán
közjönnén el a poharat. Héber
nyelvben a hálál ige = dicsé-
ret mond. L. Nagy János.

Halleluja = Alleluja.

Hálog v. hály-og, inkább álvog, álhatás
ál mi. A tengény sem el van ál-
hatva, nem igazán csak hamisan
ál-nokul vetzen ki holmit. Alatt van csillaga.

Hálló, = álló, ál gyök után,
mint ár, kiny ür, után a haj-
ban divott ár-ó, kiny-ő, ür-ö.
Hál-tol ez nem jöhet, mert se
hál-ással, hál-ábal, hallelujával
sincs közös. Al, csalárd pirtéka
a hálló, ha kivetik. Al vizben
al uton dolgozik ugyan, mert ala.
egy az álnok.

Hor-og lett or-og-bol. Or, ó or-om
ugy e bár kiálló, kitetyü, hor-pad,
mint a hor-og.

Hóri horgas, ejen kiálló or neve,
Háramlik is amyi mint or-om-
lik, mint egy az ormon megy el.
Háramlásból van a harmat
mert a füszál ormain tetejein,
kiálló heggyein elomlik.

Helena lett Elena, a bájló, hajló.
Hora van még 1513 ból a hamis
imádkozó kimisyni imádságos
könyvében 1 lion óra.

Hedviga lett a magyarnál Adriga.
Adrig". Ik Lajosnak lengyellé vált magyar leánya.

Haereticus, a szegény pára, pedig eretnek.

Haraács, praeda tributum, prodigalitas,
kötán lehete, nem de, Arács névvel
a falu, mely Balaton füreddel határoz
A. langzó ejji Pereczel, mint tolnai
kövér mondá, 1844. január 11dikén kéle
pesti hirlap szerint "haraács es tolvaj-
növény" Tehát a 40 dunánt, él.

Hortvát, falusi Herczeg.
Mátyás Albérnői quadramen-
sel quarta mar
kül Ivan ortály
szerdai; supetári
ozlani; vezeparta
oman - fonár negyed
Gyurgyev Iv Juan ast
Hofmeser Kulyett.

Horvát, Croat Croat
Bartfai Decad. IIII.
Liber. V. pag. pag 630

Concatij

Here, ere, erő.
li heréje = ereje

Hirtelen helyett
gyrthelen Dráffy
Jénos 1512 l levél
Rmy de cod. II kir
42 lap.

Hensel vagy Ensel magyar eredetű
család név, mindegy.
Hispan, Nádor hispán ill Istvánnál, a mi ma bispán.

Henye, amyi mint enyhe ember.
Eny gyökéből van, enyő, enyü, enyv,
eny-eres, pedig a henye lombár
ugyan helyéhez ragadó enyv, enyeres.

Here, = ere, azaz erő, mikint a Tihanyi
1531 beli codexben van emle, teremte,
a mi ma emlő, = emelő, teremtő.
Here, a méhnek híme kanja, s ebben
erő van, s mivel ő hereség csak
a királynéval mutatoz és neki tojáso-
kat csinálgat hímezve hámozva, kü-
lönben pedig nem dolgozik, róla lett
a here = rest nevezet. Lóhereje
pedig annak azon taga, melyből ered-őt
borját a mén ló. Szegény mellzett,
nem, mert ennek herejét, tökét
kihereélték. A három levelü fü herejét vegik.
azért kapta lóher, lóhere nevét,
mivel éppen ugy nő, három levele,
a hogy a lónak hereje között.
Hernyó, mutatja er gyökét ny betüvag által tágyitatását s e:
Hinteni hinteni = inteni, inteni. rejéből kivételét. Erny
A ki magot hint vagy hint, mint mikor intene is.
a szántóvető, mindig
Hosz, hosz-ú, a mi jól megvan osz-olva,
végtében osztva.
Haszon, csak egy kis nyom kereséről meg
emlitendő, ha nem eredett e asz-on
után, mi ma: asszony. Biz a jó
asszony, nagy haszon a háznál. Azért
lehet

Hester = Eszter.
Bornemissánál 1573 Hester.
ma bispán.
Olofernes, Guary 56
lapján, 57 pedig
Holofernes.
Abarul, Habakuk

Aetheria
Etheria.
Olasz ban nincs
anno.
Franczián i = h
Ithelej.

Stij te, bötüjéi ön
mühelyö. azaz:
Ivj te. Ivek, ivott.

Hortobágy, a Rétyi
expl. vonatában:
Orobag. Sándor hl.
Ugyan ott Habra.
Ham ill Abrahám
helyett.

c kérdést megpendíteni, mert hatk
gyökének értelme nincs. Ha akkony
olvasná ez, bizony megrészönné, mi.
Kéut vevé talán, a magyar férfi, az
ö dicsőségére, tőle a hazon nevek
hanem, debogy ejti pillogni szerető
azony, e fejtegetésre szép szemeit,
nivha c szónál, haszna volna.
Hispán áll a mai Ispán helyett Vetkezi hármas
Himezver hámozva = Immel ámmal.
tehát him hám gyök = im, ám.
Hümmög = Ummög.
Hippolytus neü a magyarnál: Ipoly. Így lön
hoktia, valami: ostya. Hagymáz e szónak nem fe-
lel egyik más mint agymáz
Jedett = ijedett. „Akkor jedett el" hallám Heveser
1743b. július 29d. ~~1771~~, S ezembe jütött a Székely jedés, ijedés helyett
Jjász = Jász. jövés, jedni. Jeszéja
Jrul = pirul. Jr elfutása forgása jelent. Tehát ir fujja el az arczot
Imádni = vimádni. A Temetési beszéd mikor a vér kiver ola
1171 beli másolatában áll: Es vimaggue sap.
= vimádjuk Szent Azony Mariát.
A kiss örzében vimaggomut = imád:
Jük. Jtlyándokjon fireg
Jreg = forog, mint a... Csíkszékben fekszik Somlón felül
Iz = víz. a gimesi szoros felé menő utban
Szépvíz nevü hely; ezt a csíki
Székely ajakán mindig csak Szépíz.
Ihog = vihog.
Iszalag = szalag, mit pántlika helyett
Helmezi hoza Jelentésében divatba, s kép.
letegen jö. Különben is pántlikát nyitva.
nyan Wandl-ból gyüjtek szép leányoknak
a német Kalmár szája után. Mohnár
Albertnél van: ✝ Jszlaag, viburnum, de Ez ✝ jiszalag es
utóbbi nyomtatási hiba lesz, mert Vasban ma is Igyelj = ügyelj
Iszalag, azon hosszura szélesen vagy kes. is figyelj
kenyen hasított hárshaj belső hártyája,

melyet ha szőrös vízbe áztatnak, s
azzal kötik Somló, Ság helyén a
szőlővesszőt karójához. És a hárshaj
hártya, össze szalad, innen d és
g közötti betűcserével szalag, mint
hazud és hazug. A szóhoz szál-
bol is, mert egy egy szál, és így
szál-ag. De a gyök mindig meg-
huzás nélküli. Al, vér, később lett
ál, vér. vagy Szalag-nál I fel van
cserélve O-val, mert ráismerhetőbben
jön osz-ol-bol, mint isz-ból, u. m.
a hársfa belhártyája, hasitaban, szét
osz-ol, s lett oszol-ag. Így van.
irtozány és ortozány. Iskola, oskola.
Ivódni = czivódni. Ivás ivódás között támad a czivódás.
Ivölt, üvölt = sziv-ölt, sivolt. Az
elpattanott ív, siv-ogva repült.
Irul = pirul.
Ingó = bingó jószág.
Iszamlani = csuszamlani.
Iszák = zsák. Iszák van a családi püspök
szabónál iszák = tarisznya
Így lön Italiano-ból magyarul: talján.
a franczia etendart-ból dandár, mire
ha ennek nincs Standarte feltrapájából
lett volna, lenne: Standár.
Jeszke ló, kiről a szérdy hijja a hamar ijedő lovat. Gaz pedig =
Kacs, (kacz) Molnárnál mancs pamula,
valamint kajács, brevis, incurvus,
Acs rag egyenes aprózottat jelent. K
tehát gaz elébe szálla, különböztető.
sül
Kal gyökből származottak mind al (alsó)
eszméjüek.
Ker gyök er ös gyökből kapta de magát.

Ines = Rines
Jatrfi másolat 143
lap: ép ezeknél
gyökerek ines =
ugyar ot. vinis.
Mert ines oly nivo
ki még nem jelentek.
Jatrfi másolat 63 lap.
kik ugy mondnak hogy
ines feltrelet: mint
feltámadás.
Istáps, táps, tápsál
Ibolya, bibolya.
Iszap, szap, szap-ul
szap-ora, szap-pan
Egerben: az Egerfa jéger
jerke barag erke.
Idvesárónap = Vesárnap.
Italian-ból lett Tolján.
Nem ide való
Gyaz, ép gaz,
mert mindenik
egyél értelem.
Gyaz, ige
Gaz pedig =
kaz, egy hány-
veta.

Kérdések vaan kiültami és
Virginia Codexbe szerencs
ellenőrizni áll
vesse 26 lapj.

Kaszdag, a mi idébl gazdag
lön, asztag ebnejét ébreszti;
Kaszdag-nak sok asztaga van.
Kerizkélni a sárban. Szeleste jótéktól hallottam,
ki sárra való. Erdélyben: cvizkélni. S itt bu ki
az ebet neve, miper a zekely a, mükusc mon,
Ken-es eny-te irat történek Dja, mint az evez.
lám henye, eny után van, ből.
h és k között pedig beüjcere van.
Egy, gény, geny-edtség is enyi
g és k között is beüjcere.
Kut-szóban ut van. Elb vala ut szó, azon
történt s foly a kutatás.
Korsó, olz gömbölyü kiálló nincz az
orsó. Vagy, vegyük ezt ir gyök
ből mivel ir-eg forog; a korsó,
midőr a gerezgér csinálja, nem
ireg-forog e kezében.
Kur-us = ursus. A ki ma Orvos,
az volt 1437—1441 között, urvos, a
bécsi codex 133d lapján, s már az akkori urvos,
a régibb irvu-os-ból lett, ki ir-val gyógyitott,
de a palóz nu i mond ur-us-t. S lön
a kurus-ló, még a kur-va i innen,
mert „ö karja i kurus-ol. a nadrág-elején
Mellenző = ellenző, a
levő pozsi leppenyü. Mivel el-öl
van bunes jobb ellenző. Ellenzi,
hogy ne lássék. ....
Merő, a ki mer abban erő van.
Mol, moly. Ol gyök el után, szét,
menést, oszlást jelent, moly pedig
egyan oszlat.
Mos-ban látjuk Os gyök, melyben Os-ont,
Os-t-or, Osz-ol. A mosdás osontat
olzlat, szennyet.

Kaszdag, a mi idébl gazdag
lön, asztag ebnejét ébreszti;
Kaszdag-nak sok asztaga van.
Kerizkélni a sárban. Szeleste jótéktól hallottam,
ki sárra való. Erdélyben: cvizkélni. S itt bu ki
az ebet neve, miper a zekely a, mükusc mon,
Ken-es eny-te irat történek Dja, mint az evez.
lám henye, eny után van, ből.
h és k között pedig beüjcere van.
Egy, gény, geny-edtség is enyi
g és k között is beüjcere.
Kut-szóban ut van. Elb vala ut szó, azon
történt s foly a kutatás.
Korsó, olz gömbölyü kiálló nincz az
orsó. Vagy, vegyük ezt ir gyök
ből mivel ir-eg forog; a korsó,
midőr a gerezgér csinálja, nem
ireg-forog e kezében.
Kur-us = ursus. A ki ma Orvos,
az volt 1437—1441 között, urvos, a
bécsi codex 133d lapján, s már az akkori urvos,
a régibb irvu-os-ból lett, ki ir-val gyógyitott,
de a palóz nu i mond ur-us-t. S lön
a kurus-ló, még a kur-va i innen,
mert „ö karja i kurus-ol. a nadrág-elején
Mellenző = ellenző, a
levő pozsi leppenyü. Mivel el-öl
van bunes jobb ellenző. Ellenzi,
hogy ne lássék. ....
Merő, a ki mer abban erő van.
Mol, moly. Ol gyök el után, szét,
menést, oszlást jelent, moly pedig
egyan oszlat.
Mos-ban látjuk Os gyök, melyben Os-ont,
Os-t-or, Osz-ol. A mosdás osontat
olzlat, szennyet.

Iczcg = bicz-eg, hogy ütögeti a gyök

lejány = ijány, v. lyány. Az
első eleibe czinéj, mire jan
ú = a kijött bennünket
hú = ha után, mely Dör
hány.

Nász-ád, nem ászokfa, hanem Nagyszál. Gok emlékez
Nyíl elől eltt, elkillan. tetjül.
Nyom, a mit elnyomtz, lenyomtz, az el.
om-lik.
Noszpolya, törökül uspol, a magyar hác n
betüvel fejezte volna meg. Németül: Mespil.
Orosz alakulása Russus-ból, igy lett. O
nélkül csak Rosz lett volna, s Ó-val
is rosz.

Reliquie lön ereklye.

Rem gyökben mely után rem-eg, rem-ény
van, em foglaltatik, kunnan meg,
em-észt kele. A rem-egő, remegő,
mindig emésztetik, s mondja is a
magyar: emészti magát a sok re-
ménynyel.
Rozs, kalmuk-mongolul: oros. Beregszázi, 128.
Romlik = omlik.
Rostos, fibrosus, szélyel ment lecsüggő
szálu, /Ós, ost, osz-t-ott.
Rög élöl az mondanád elvan ejtve ö. mert
Erdélyben ör-eg helyett ör-ög is hallyik. S gondolhatnád,
Sohajt = ohajt, vagy Molnárnál sovanyó-ban ov,
sav-anyó-ban av, mitöl van /av-as, /ovas
av-ulló. Av-ulni sajt pedig ha már
avas, bizony sav-anyó. Egyébiránt
av, a ej ó közötti betüegerével van
Ó után, s o-vul, Ovas, lön: avul,
ovas. Ej innen perdül elé, hogy
Só = ó. Azaz elé Ó után av-ból
keredik a sav, s ennek savanyó
czimeje, tételett SÓ-ra. Hó nix is
lám Ó-ból ment által, az elörvulás,
az ó, régi, tehát megösült, öszült,
fejíredettnek eszméjéről.
Szövolteni = üvölteni, vagy övolteni. Bereg
megyei Berczlan prop 1508. a IX. Jobbás 13.
versében ezt: non est oblitus clamorem pauperum

így fordítsa: Szegenyeknek örömhírt nem fele.
de cl. a XVIIIdik soltai 7d verse: et ad deum meum
Seg szóban prodex, cudex, eg-kelei.
be látszik téve S, mert eg rag
i gyök, meghatározattságot, kiter.
jedést, elhorzulást jelent. Seg
pedig kiterjedő gömbölödő.

Seny, meg szeny, honnan senyved,
senyedek, szennyes jöve, ismét
eny gyökre eszméltet. Seny, szeny
nem eny-ös, eny-eres-é.2

Ser.-Midőn ser-eg azaz forog, sireg
forog, er gyök után ered, kör:
zésnek. Az ismeretes ireg = sireg,
nem egyéb hál, hanem ereg, sereg.
Szerka Gulamán a mi majut eszterka.
Süled, süly-ed, nem amyg e mint
ül-ed, leül a vizben, el ül. Ül
ige után ül-ed olyan mint fog
ige után fog-ad. Szétmenés. Sik jegen elesd,
Sák-ban áll: ik, u. m. szétterjedő. Mindenik ünön megesett
Szágald, Molnárnal velocitas cumit, vagy egyben.
equitat cum impetu. Az itt levő vagy rajtad, ki
ag=ág, ugy értelmezné e szót, olvasod, tiszter is?
hogy megyen a li ág-askodva,
Vagy szakad i megtekintendő-e!
Mondják igen is, ugy siet szint
ugy megszak-ad beté.

Sza, a bécsi 1437—1441 közötti co.
Bexben os, ois szóló Sza, os lo.
genus, 75d levelen 3 sám innen
fenede: szám, szád, szaa v. szája.
De felül kerekedett száj, mere Sza
kisingitő is, miére épen Sza mint os

Szerka = eszterka, hallottam. De nem eszterka-i, mint eszterka-i; hanem Eszterai. Sztárai Mihály formátor nyelve, mert ő is nyelvre, mert Sztárai Bihartól Erdélyben Kolozsvár-ig Buda-

lön, mert kiesény, kivált a szép kis leányé.
E száj, nem lehete szál-ból, hanem
al-ból, honnan az aj-at van, mint
sza al-a alja. Tehát al = aj elébe
helyeztetik sz. (Különben sza-ból
van szó, ebből meg szó-l, s mi.
vel a szó elszál, a fa is mely
elszál-ástik, sőt minden a mi
szálítható, szál lett. A szél is elszál.)

Ilyen elébe csipésre járást
vesszünk észre az ereklye szónál
mely reliquia-ból ragadt a ma.
gyarra midőn püspökei nem hányá
ugyan már le szentgelléért heggyéről,
Dézsát azonban még Királya tőle
kivesset tudogatott, tehát a kül.
földi szót egy kapzsi nyelvére,
mikéni öseivel szokott bánni.

Tata szóban ata = atya.

Ter szóból ismét er bukkan ki,
s ne kétkedjük hogy az, ebből
ne tarajozta volna fel magát. A mi
ter-ül, az neki er-ed s így
ter-ed terjed is annyi mint er-ed.
Ter-emtő pedig er-emtő eremtő,
kinek er-e, er-eje mindent eredez-
tete, vagy ter-emtett.

Táptál igében benne van ápol, mert táptál
ton tápolok után, mikint van szem-el, szemlel. = szemtél.
A ki ap-ol ápol, az táptál. Tap-ló, Tapolya egyéb.

Vad, ivad. } ivadal, = Vatale, ivadalni.
Var, ivar } uáni
Val, ival } Valor, valg. val-ni.
Vap-a ivab uáni
Vas ivas, ivaz, Vaz = Baz-alt.
Viszket, vizket, szná lehet tehát
egyéb hanem iz-get, isz-ket.
Az iz egymás iz-eg, iz-eg-et.
ivezeg, ivezeget.
Zaiskó helyett Széreséjér várat Als:
kórt mondanak.
Züllött ember, Vasban = üllött, megülepedett.
Ugorka lett a német Gurke. U
elébe pendítve.
Ölgy van völgy helyett Virginia
Codex 57 lapj: jj: Juta Spole:
tomnak Volgere ij ot láta gimlucre
sok madarakat: Wlg amyi mint
ölgy. V elhagyva mint Szépvíz
helyett Szépoiz.
Uzus, szóból uvezi jj az orvos-i,
s usus uáni kurus-ol.
Vasárnapi ujság. 1846. Oct. W
649 lapa: marhaszus.
Ujong ujlajdnképen hujong, huji
ujnadi.
Vad igy leve ivad ige után.
Ivad, olyan mint: rivad, divad,
Var ij igy lön ivar ige után
mi olyan mint tivar, hanem
tivar-nya, tzivar.

Östtént hallám tőfséat helyett
gy legyőbb 1849. febr. 20d.

Szótagok, szók összevisszázása.

vagy magyarhangzóinak

Belé Ögyeledni, áll Bkemény dd: mikor beszédében, l. Erdély ország gyülés: jegyzőkönyv 1842. lap. 351. Annyi mint: belé elegyedni. Ögyeleg annyi is mint, ide s tova jár, mindenüvé elegyedik. Jemfordog: elegy = belegy; egy: vveleg, egy=velges, hova v gal bészúrta. Szabolcsban mondják: egyeledni, és ez, leghüeb a gyökhez, a többi elforgatás. Mert egy után akkor lön egy-el ige, mikor három, öt, hat, hét, tized után van: háramul, ötöl, hatol, het-el, tized-el. S így Erdélyben is helye: sem marada fenn az Ögyeledés, csak hogy e és ö közötti beü. gyerével. Azonban elegyedik-nül meg öz lágyúl hogy, az el-egy-ül, sőlbül egy lesz.

Kelsélység az Uram, monda a: tányi előfogyón 1843b. jul. 33d. Az az: csekélység. „Grammati. cus uram!" mondám meg én, ma. gamban, lme, hogy kell megtudnod,

melyik az igazi gyök. Abcburgya
származatát más ita bolygótüzkéne
vinne zavarba kecs, mint a
mely gyökből kecs-es. kecs-ke
kecs-ege van, pedig itt a gyök
csek, csak meg van fordítva.
Ugyan ezen álangi beszéd emberből
hallottam Egerbe menttemben

Jalos, azaz: Lajos. Ezembe jutta
most Jászapátiból hozott kocsiom,
kinek szájában meg
Tereny volt a mi különben tenyér.
É bizony ita meg ez jobb, látám,
mert a ter-eny, valami kis
ter-t, terül-öt jelent, minő a
szobatáb tenyér. Mivel tenyér
meg tulajdonképen teny-től jövén
teny ész-et eszméjét ébreszti, s
ennél fogva csak képletesen volna
mondva teny-ér, ha felvesszük
hogy annak használata által
teny-észik bor buza gabona stb.
Sőt más azt kérdém magamtól,
a keny-ér is vagy keny-er,
nem inkább ker-eny-e? mert
ker-be = körbe szaraszjuk s ker-ule.
tésem sül. Most futtatvám eszc.
met. következik gyulának bele:

Csonka, nem lehet csontka, t elha.
gyásával hanem az kacs-ból van
forgatva, mivel kacskeju, amyi nincs

Ter-enyc Nógrádban.
ter-d.

ferde; kereszt-kerest mikéne Somogy-
ban hallám egy negyajas özvegy menyec-
kétől, amyi mine összeriszta, nem egye-
nesen kacs-ongani amyi mine
félre, ferdén nem szembe nézni. Ilyen
Csakúgyan, nic nem emlékszem hol hallottam csakmem helyett,
tovabba!

Mogorva, mely szót milyenségjelen-
tésel a pesti hírlapban olvastam
nem egyéb hanem: morogva;
tudván azt, hogy az állapotjegy-
ző név és milyenségző gyanánt
is van, mikéne orotva, morotva
amyi mine irtva, maradva, azaz
irtott hely, maradott víz, tehát
irtó maradó, így a mogor-
va ember amyi mine morogva
lévő, morgó bácsi. Meg a
Jelentésből is elémbe tünék
az, hogy az új: szerintem, szerin-
ted, szerinte; szerintünk, sze-
rintetek, szerintek" melyet Hel-
megi kezdett, hasonlóan ilyen elfor-
gatás, mert ennek lenni kell:
szerem-ént, szered-ént, szerént,
szerünk-ént, szeretek-ént, szerük-
ént. Ezen ánt ént rag, Bertalan
papnak 1508b. fordítva sóltárjaiban
kerül elé, így p. o. istennek igazsá-
gaént, de Ótányon csak ím-ént
hallám: más-ánt, mit én eddig hibás
elforgatással mondtam millió magyar
hajtással másként-nak. S Helmeczi
sem mellőzte volna el a régi jót, ha
tudja,

tudja Bertalan Tiszteleud' óram nyomát,
és az átányi haydaué más-ant-
ját, mert ő gyökre szereti külön.
bén mindjárt vetni szemét, 'on.
nan eredezzet vagy abba olt.
Lám, mondtam meg
a szebbikkel
Koprócz, mit, poprocz helyett egy
rinkomámni szép leány ejtett elöt.
tem, azért lehet helyesebb, mert
érzleti hogy az oly tatarú, melyet
a kocsi lovára kap, söt által.
jában ember ha fáji, magára
ij, és azzal testét jól be kapar
ja, vagy gal alája kuprorro.
dik, v hányásvelében kop-ik.
Lehetne vagy t és p közötti
beügyével tak-ar-ócz-ból is
elétakargatni a pokrócot
pakrócot; irígyé tudallana
pedig a magyar nyelvnek, milyen
Kollár Tisztelendö uram azt
vethetné hogy Deck-en, Decken
ből kaptak a magyarok, hanem
ez utóbbi gal pokrócz oskodás
volna. Osztán, folytatám.

Zsámbel-nek Erdélyben; bözsöl-nek
Dunántul, fökém tudomra Vasban,
Veszprém megyében, hol
Zsurmolnak is kukoriczát, és föz
a szárácsné Zsurmókat, másutt
pedig amaz morzsolják, emez meg
nem ismerik, mikint a nevezett

Meggyében meg a tőzai tarhonyát
nem. A tészták Zalán is egy zsur.
molják. Jobb itt a morzs gyűrő
követni, miből van: morzsa, micva,
és még Mozsár is, nem pedig Mör:
ser-ből. Sermolás van sur gyök
után, az abból keredző, sur-dás,
surlódás, csak képletes, magában
véve pedig, a szolgálónak mozgás
edény surlását is képzelted, a jó
ízü zsurnóka étvágyát lekanalazza.
Hát még a
Háskó, mit Szala meggyből sza-
kadt Szent Békállai nyelves atyám-
tól hallottam, hágsó, hágcsó
helyett, midőn jó kedvében dévaj
kedvva elbeszélé, hogy mikor
leánykorában gyönni ment, a
ferenczes barát az kérdé tőle:
Ugrottál-e más háskót?
Még is tovább:
Kajált, mit kiált helyett mon.
Banak így: Ne kajáltozz annyit,
Kajálts arra az emberre. Ki:
ált helyett azért irám mivel ez
lin mai irásnyelvbeli, pedig kelle
tennem, kiált van kajált helyett.
Mert kiált csak annyi mint kiállott
s így csupán képletesen van a dombra
kiállóval véve, ki oda kiállván, kajált

és hangja, megerőtelenében rekedtes,
átalyában nem természeti, nem
rendes, hanem a szokott beszédhang-
tól eltérő, mint a kajla kezű
az ép kártól. Ugyan is kaj gyök.
ből van: kaj-án, ki a tiszta egye-
nességtől eltér, irigy; kaj-ár falu
végvárán meggörbén, kajlán görbén
fekvő hely, tehát kajáltás = nem
rendszerinti hangadás, rikótozás,
rikogatás. Valóban ilyen a
Sivás rivás után, a ki sír ri.
S e ri-ről ezembe jutott
Ritani azaz irtani, ami Nagy
János barátom "Fiszta Gyökök" mun-
kájából, mely igen méltó volt ko-
szorújára. Sorban állnak, könyö
végig menni rajtuk, sőtal igen
meglepőleg fejtenek elé. A gyök
itt irt, mi amyi mint körben
dolgozik, s íme, elforgatásai.
ből kapták fel: a ritka, s
innen ritkítani, szót. E'
meg az, ő Szombathelyte tájáról
s az én szülőföldemről állott elé:

nem kellett örömé kerekítnek
Ez a kot fidkyl fidkai, rutna,
mire ezzel kiné racznak, kiné ritkyl
rikogat, a magyar folgált.
minél fogva
abban hogy
Rikogat

Mezte láb, mi másuk mezét = me:
zit láb. Talajdonképen mezetlen.
nek kellene mondani, melyen egymás
mez, = fedező ruha, mere mezét,
mezik, igehatározói áll itt ra-
gával, s oze mutatni hogy, az
igehatározó is egy milyenség szó,
milyen mezte, midőn oze kalloz:

Mez-éla olyan mint
idéla, ez időben helyett

mezítelen-nek, l.
Zalai Magyarság virág
226 lap.

meszsze földről jöttem. Azt kérdém
most, vajjon Fiadzik-e ív-adzik nem egy persona c. ív-ből van fordítva: fi.
Ruha ? nem irha, iroha elfor. s aszszonynak kalmár
gatása-e, mivel ru gyökből, red ív-adéra van Ozsiás
neg, ret jött, s ruhával ezek meg:
nem egyezők. Vagy ruh és rüh
volna egy? mert a ruha
ugy csizolja a testek kivüle mint
hajdan, mezteleure huzta fel a Kar.
thausi vagy igazán magyarul: Ke:
mabarát, mikeim a szegény rühes,
rühelődik. Ei abban maradék,
hogy irhából lett a ruha. Ir
gyök ugymint forgásból forgatásra
jelent, s irha onnan lett, mert
jól kicsáválást forgatást álla ki,
s ruha is az, a mit majd fel:
vesznünk, majd lehuzunk, s forgatjuk.
Mivel pedig a rüh is megfordult
vizsgálatimban, jó hogy ezt ott, és
meg ür-re s ebből ör-re fordítám,
majd meg röh-re, s azt mondtam:

Röhög, ezt a hör-ög igét összevisz.
százása, mert a ki röhög az
amyira s oly torokhanggal kacag
és röfög, hogy abba szintugy hör-ög.

Lejenteni hallám Egerben Palóczoktól
s másutt is ez ősmagyar nép ki: † a m. t. társaság kiad
zött, jelenteni helyett, † A gyök ta Tájszótárból tudom
jel, ez hás elforgatád, jó hogy Bodrog között is
ki különben sokat mondok még gyök szerint. lejen annyi mint je-
len.

a hogy a Szérely, mert ez ő,
mint te, hogy ivlgy között laksál,
s nem forog másutt tömegben. S
a szabad Szérely földről fogám
most fel, hogy ott

Rutát annyi mint Ordít. A
medve ugymint Magyarországon Or.
dit, Udvarhelyszék Jenyvesi között
pedig, különösen Etéden költ tudi-
tás szerint rut-it. A megforditott
Or azaz ro, u gerével van abban.
S hihetőbben rut gyökből helyesebben
is van az véve, kéjletesen, mert
a medve ordítása bizony rutul
hangzik a rengetegekben. Or gyök
pedig kitünést (tűnést) jelent or-om, Or-szág
szavakban. És ezzembe jetett még

Teh-er, mi ter-eh is, innen ozsán
tehherrel jár, terhel; Csikban pedig
ter-ü, s ez legjobb, ter gyökből
ugy, mint: der, bor, tap, szer,
ür, után der-ü, bor-u, tap-u, szer-ü,
ür-ü. S az emlékezet csapongása
ezembe hozá, hogy Fejér vme-
gyében

Csánk annyi mint gánes, s ott
hát csánkot vetnek, nem gánest.
Pedig gyökében gánes kell, mi meg
tulajdonképen kacs, mert kacs kezü
Erdélyben, =nagy Somogyban kocs kezü
= görbe, hajlott: mégis Erdélyben
török buza kocs-ánja = leforzsolt, tört
szára. Ej' ím elétünét Kocs falu

Marczi 1273–1280 közti
életirása 349d lapjai Ma-
gyarországon mai terek:
egy: miképen a feltört te-
rekmek leetése.

neve is Komárom megyében. Majd
meg azt mondám, a mi egyhelyt
Bandzsa, v. bantsal, az meg ma-
sutt sanda. Ostán, velém, Keme-
nes alatt, ösleim földén majd
Meghusángolják az ember fiát,
majd meg suhangolják, pedig a
gyök só ott suhang, mert suh-og,
meg másutt agyan az csihár is.
Továbbá a magyare vagy
Csanál csipi meg vagy csal-án,
mert megcsalja, és a
Kul-án, vagy kan-ál, valamin a
tal-ál és tan-ál. Így van
összevissgázva Szegeden és Vasban
i Közibénk, eleibénk jött,
pedig szólamtani kifejtési észrete
az utajdonképen: közinkbe,
előinkbe. Néhol mondják
Különcz másutt még: czölönk.
Regulás-ból a székely így forgatá
ki ergolyás-t, ki csörül pörül
mint sok regulás vendég akar
megtartatni. A nyájaira lelkére
pisszeg ember Vasban fsim-ak,
sándor istván szótárában pedig
pisszma, s ez gyökénél van
hagyva, mert pissz után semmi
s. kale ki.
Peczek vagy pöczök, homan a pecz.
ke, peczkelés vagy pöczkölés, Tsokonai
i Bihari szótárában: köpöcz, deákul
crena, s van másként magyarázva: varrás,

ravátkolat, nyidája, nyil zaka, zöllal. Megint
Tsaholeinál van
Bolgya cumulus, mi; tehát annyi mint boglya
Geba, mundart Kemenyalatt, ej Tsaholei-
nál a Gyulafejérvári ref. prof. Zöllöny
véber pedig bega áll. Így van hibás
elforgatással kezdve
Erdélyben bega ma is
Dict. Gr Bethlen Ádám
tól Kolozsvárt 1645.
Szerintem, mert kell gyök ej rag szerep.
rein szerem-ént, t. i. az én szerem
szerént.
Pest nem egyéb mint tesp, mert l.
Pest mege Csikban annyi mint
Kemenye v. fütő megett levő szurdok.
tehát = kemenye, az pedig eltespe.
dő szélgedő. 2. Pest gyökből jöhet
ne ugyan egy mint res, tehát
van rest,
Vértes erdő Anonymusnál Vetres,
= Vetrős. Így lesz
Helyen elhányásával jelen, mert
a ki helyen van az van jelen.
Mi volna csak jel után: jelen.
Hát a szélek
Marverő! Ez is jobban: varmerő.
S lön elhánya: marverő. Egyébiránt
ez V meg B és M közötti betűcsere is.
Csarmen magyar Szélek szájabeli csarnam
helyett.
Tepsi az, a mi eltes-p-ed.
Beszterkedrick Veszprém, Vas Lymon
megyében, azok, kik majuta berz-
gyök után hiven maradva: berz-en.
Kedner
Szerzeni, pedig kell: szer-ez-ni.

Elökelöbb áll az 1844beli Hirnök Nov. gyakori köle 523d lapjain így: termeiben a legelökelöbb világ gyül össze társalgni: Kellene elöbbkelö.

Enyimek, lett a mi helyesebben: enyéim.

Sárga most Magyarhonban a mi a dunántul folytában köle Guary codexben sárog, s így hallám 1841ben Csíkkz. május elsején Kászonujfaluról nevén. Új fejérnépek találék az uthoz közel letelepedve borviz források mellé. Ez. Ejnye, körengetted magok szeme mindenikè zöldes kék sárga. Egyik vidám bátorsággal: Valahánya vivam, mind sárog.

Pikkely gomb a mi a kerek gombnak csak fele, a dolmány két felén, a Szalók szájában: „pityke" ily anek. Dota hivnè. A szalók gyerek foglalván g, o, m, b, mondá de nem tudta össze kiejteni. Mestere, megfogá dolmányán lévö pikkelyét, s no ez mond ki szóla: g, o, m, b. A szalókfiu reá: gomb = pityke. Bésitéli Beöthy Lajos mkir. Helytartósági titkár 1844. dec. 31d. Ugyan öle hallám hogy a szalók

Simkóz, Biharban pedig iszolog: nak, a mi Erdélyben: sikonka: zaj, dunántul csuzkálás, a jegen. Visít, a dunántuli sivit a Tiszai. Hadonáznak Erdélyben, kandáznak Sopron vmegyében.

Szerezmény, volna gyökszerinti, s forog: szerzemény.

Karany, ó ny meg j közötti hasa-
gzével Karaj kenyér, amyi
más Kanyar, mert azon karany
v. karaj kenyér lekanyarítatik.
Ker-ény után lett kenyér, mely
ker-ben körben sül.
Csíplakátani mondja a Palócz, a
mi gyök szerint csillapítani,
csélepíteni.
Kocsul, v. kacsul van jól s mondják
Kosul. Keresztül Kocsul vagy ka-
csul hallottam a szép s derék
Zichyniéktől 1843 6. jun. 23d sorai:
gyönyön s ezembe jutott Ugy cr.
Délyi Kaiskezül, = ferde szárazi,
ezombe Erdélyből fordít búza kocsánya,
= elszáradt, tövis búzának szár.
Fentereg helyett mondják tenfereg.
Malvzsa, Vastam mazsola szőlő.
Malvoise után jobb malvzsa.
Ihlel elforgassa lehel után
Forbélyozni dobbelyozni után lett
bordély, s nem Bordel-ből.
Rutit kérely földön a medve, talpas,
mászta ördit.
Gyar-ap és gyaraprodás, a mi jobb,
lön gyap-or, és gyaprorodás. † Gyar
gyöke van gyars = gyors, s a sje
cserével gyer, gyer-ek. Elforgatva gyap

≠ De nincs egy is.

után: gyap-u, gyap-ju, gyapott,
gyep.
Törpülni, terepedni, töpörödni
Debenden, kfejérváriasan dübön,
Uzzprémiesen bödön, palócosan
bodon. S ime ez mutatja, hogy
Bodnár magyar ő nikor Kádat
ginálói ijjelent, vagy Kádár. de
ha Kerekgyártó helyett mondaz bog-
nár-t akkor bizony Wagner-
ből majmoltad. Ugyan ne majm-
kodj' magyar atyafi, azzal csak hely-
ösi szavaidat hullogatod el.

Somogyi elforgatójol.

Ide alkalmazva azon Somogyi köz.
népi szavak ejtései közöl, melyek a
Tudgyüjt. 1830beli VII kötete 118—
121 lapjai elhoznak.

Czomb helyett dinál ott boncz.
Bodza — bezda. buzda.
Morzsa — zsurma,
Morzsolni; zsurmolni; zsurmóka.
Ered(jian) (ulan lett Vajban ergye(jian.
Dörög helyett göröj v. ej elfor
jatva röfög
Mereszkél Erdélyben a(mi) gyerekadni
kezd(i) a mi rimlik, ernyed, Kharban
pedig csenevész. Szatmárban pedig sanyavész.
Sanyad, satnya, a gyök pedig sany,
mire oman sany-ar, sanyar-u.

Gerencsér, Bián Buda mellett: rönesör. † Marcz 7-én 1845.
Hallottam † biai parazselegénytől, kinek
szánáa a kelenheggi gyölör eltiltott
együtt menecm egy daraby, s ő
nevezé a szánon ülő 3 biai gajtujál
ri „csak nyáladérnak" annel gaz
e mulc furfangon hízaedtak. Igen
sidám emberek voltak. Egy bivat a
szahoz kötének, s az monda a kocsi,
hogy az pesan vevé egy rönegök
tottal ki fazekas árul.

Konyha, Margit életirása 254 lapjain evü ehnyő
cohnya = kohnya. ehnyit ma enyhít
rehnye lett renyhe.

Sapka = sipka, Gögejben sipak, melynél
ka nlna ad fordulással.
ferteng helyett fetreng.
Eveles, mondja az Ormánysági ember eleven helyett.
Csavarost a kétely facsaros-nak ejt.
Szövendek, bi Szövétnek. Szövender
ült a Gitkozmási cath parochiainál
lévő 16-ik jegyzőkönyben. Zalai irásjele az Szövedék,
~~Szűz Szövedek~~ s bi ~~is kozilli~~ igy növedik helyett
gerénel bi szövender. nevendér.
Piszpök a guary codex 43 lapjain
Püszpök ma, igy ben episcopusról.
Piscop helyett u. m. Pisprok = pispök.
Helyükbe, (a mi jól van) helyett áll
a Bpesti kiadás 1845'ki. 251 lapjain:
helyib-ök " igen helytelenül.
Kerevet igy lim, mint erédme mine,
Kereret nézi, mint kerevés ejtésje
fogyasztás agyannal nem Kevere, ejtében.

Rozsúl van
elejbejét az 1845ik. Électképek
774 lapjai, e sorban: még lem
nemint elejbéjét tartani.
Kell: eleibe. S ez a Hirlapi
nich ereptéi, holott ő máj-
nyelvtüzetéi pápaszemeji. Lám a
nich, néha virágcsokor kelyhe helyett
gyökhátába ütközötten dng.

Csaknem helyett Vasban csaknem

Így lön: ártalomtalan, bántalomtalan
bicskatalan, bizodalomtalan, álomtalan
helyett: ártalmatlan, bántalmatlan,
bicskátlan, bizodalmatlan, álmatlan.
Továbbá: buzatalan, borstalan, bor-
talan, viztelen helyibe buzátlan,
borsatlan, boratlan, vízetlen.

Helyéri, helyett jelen.
Kalamáris Erdélyt Kulimáris
Palóris ajkon okvolmaris.

Csokonya = Kocsonya.
Kalán kanál.
Gyönyöri, Gömörben Dereska gyönyü
Körömzsél ~~kéz~~ jobb körmözsöl mer
ez körmüz-öl után
Mosolyog helyett somolyog.
Jeles — lejes.
Papsrika — Paprika Göcsejben.

Kebelébe helyett kalebébe.

Suhang helyett husáng.

Kojsán helyett csósáng. Erdélyb
tövábbya kojsán, Jelenkor 1846bl.
Oct. 22d 503 lapon: ~~kat~~ ejonnan
való burgonya faj, levele hason
lit a burgonyaéhoz, csolángjok a
vinyegéhez.

Segre gyerek ejtik Gyür vmegiben =
Serge, aga sergö

Ketrecz vallyon i kert-ecz-e.
vagy ket-er kot-or, kat-or.

Tizedelni Bornemiza Péternél 1578
predikacziójáb mely sempsei jött
ki, tizedleni: az istenekre meg-
tizedletlen. .. Megtizedletlen az
emberekre 870 len. 1 lap.

Rucha anyi mint irha.

Ritkit = irt.

Kivü" = Ködö" vagy ködem ton ködmen
Igy lehet. Kerem-es vagy Kemenes.
el. m. kevő = kevem, fordul, hogy
Zsombik, gömöri palóc ajkon: kompis
Suháng = Nógrád husang.
vagy suhong.
Jázol a Bécsi codex 137. levelen jázló
= igazoló.

Morgorva anyi mice Morvgva.
Morgorva ember, vitéz ucház
morvgó. ember.
Eszrény ejtik Sziget videki Bara.
nyában az erzsinye. Zajgóvári
Zándor ember Udvarhely Szeki azz Zordon ember
Dobonka azaz másképp bredonka.
Elegy elegyes van egyel, egyedes
vtán. Egyvelegyes pedig egyö" egyv-
egyv-el egyvelö" egyvelg, egyveleg.
Fert-eny lett fetreng. Amabból
van lám fert-ö", ferte öz...
Burgonya helyes ejtés Gurbonya.
Pile, Pille, téj pilléje Spaarren.
Pehely, pelyh.
Terü, terüh, terh, teher.
Tarú, taroh, tarh,
Viola, a Kékely ajkon: Viloja:
Oztövér meg viszter is. Kékelyes
viszlér jány = Szárazterméseny
Oztövér gyerek vis hugacskám
Sovány.

Pandaly, kőzilláda bevágta
Vízban.
Padnal, Pest megyében.
Patynol meg Erdélyben.
Csárnem, Vasban. csárnen.
Retek helyett reszet, mondá
Mészáros Tamás Bosztáni Ferenc
zászlótartója. Szemeitor 1849. Május
Posgai helyett pisgais uggan ü.
Hajdú Bizzörmények:
Abázol, = zabál. Elabázolta
a zabot, az
kovács, Pákéi, földvári Szilaj-
Ah, türdönel kin! mondják
Galanthai. Majsa, Kürtösiek.
Türköl i-= kürtöl, türk kürt.
Szerecsi után. Szerem-ecsi
Szeredési, szerecsi = szerecsi
helyett az új szerencsi, &c.
rémlett, Szerencse.

Jel ímbe	jelédbe	jelébe	helyett
jelibém	jelibéd	jelabéje	
Elömbe	elédbe	eleibe	elejébe
helyett	Elébém,	elébéd	elébéje

Hegyembe, hegyedbe, hegyébe helyett
Hegyibem, hegyibed, hegyibéje
a Romanyelvnél. H lásd
Tarisznya
83. lapján tanyjzra

A perjában i fel van ilyen
a Bereszjái

Kell álmotalan elforgatva van álmatlan
— Kegyetlen Kegyetlen
~~Kecs~~ Tejtelen tejetlen
csin-

Létra, Parki jalvégeknél: xétla.

Kerevet. = Keveret.

Gyaporit lön gyarap-it.
Gyapor azon gyökjeinél nem iwap =
Gyap nincs van: gyapiwi = gyapjú gyapjú
vár-gyar ura gyar-ó gyarm- gyarm-ad = gyarmat

Magyal ja nájkint Malvgya, Species
quercus.

Mindnyája, Mindnyájan, lett: mindannyia
mindannyian — lól

Kohnya, duchnya lett Konyha, Dunyha
pedig Kor, duer utain van Vúd k- vú lett
vú Kohnya duhnya. Kor a mi Kova,
Duvad Duvhya.

Pál ülése lett Paulis.

Karácson esléjéi — estjén.

Ölgyét = elegyét. Ecsedi Miklós
evangyel. magyarázata 2d kiadási
Hozzy egymással nak 162 lapja. az ki Istennek
ölgyülnek ülyenek. akar viszkedni, nem ölgyéti az
213 lap. ez világi dolgokba magát. Tehát
övölő ussi ben: ölgy- lyy ivölő
ussi völgy.

Ugyan stb. világi parasztok rendes való
emberek (Cantare) kik egyházi
dolgokba öl gyétik magokat
302 Nem akarnak velek ölgyőd
ni = egyezkedni, elegyedni.
Izjellen is
302 Gyakorlattya emberrel, = gyakorlat
tatja.

Maghaljak helyett van: világi
binnek meghaljak. Kinizsinél
imádság. 21 lapjáu 1513 kör L.
Remyds ord. 11° kör.

Tegnap helyett Bornemisában: tehnak.

Sebestyén Lebestény
Kerestyén Kerestyén

1806ból Egyházi vegyes könyv. LII. lap.

a nép várevén elmulván ölet —

E' mindnek vala: vas, ki megtörő kötennek

kaplumát.

sonkas schas schol

1880 Egyházi vegyes kanja. LII. Lap.

Magyar bőség. Német sí tudja kimondani.

Azzony. Frau, Weib.
Nő, Frauenzimmer. Frau. Weib.
Feleség, Frau. Weiblichkeit
Asszonyember. Weiblichkeit Person
Asszonyállat.
Asszonyi lény
Nember,
Házastárs,

Nincs, Sirhanyó, Sirhelység.
Veres, Veresellő.
Veresés, Veresítés, Verhenyő

Régi, ó, Alt. Wort.
Ótestamentum Alte Testament.
Ózon.
Öcska, hagyól, eredül. Awarzalomra.
Avas,
Avít,
Havas, Alpen.

dizló, ejtő dizsnó helyett Gyergyóba
s' Debreczenben. Human:
Usa ozló, fozló.

izt-ó
izt-ó' ni v bizsat. dizt-ó,
azt-ok azt-ag, mar-azt fár-azt,
gazt-ok gazt-on
gazt-ok gaz, pavazt piszt.
ezt, ezt-en, ezt-endi, mel-ezt,
gezt
mezt-ő.
ozto.

Zsigárd-d m falu

Simárd

Zilárd Tömörd, 1001ben

Tömérd tömérdeg, tömérdek

Pellérd falu.

Gellérd egy járási.

Agárd

Bogárd

Kökényd

Galárd

Peterd

Telgárd új erre lett Thiergarten-bil

Turd,

Leben

Gyönyörd hely.

Domború

Dalárd

Agárd
Kövesd
Zanesd
Kökényes II. 421.
Kölesd I. 316.
Nyárasd II. 558
543.
Komlósd I. 208.
Gerend Kerend
Kékesd I. 55.
Ormosd
Kakasd, Manzill.
Kebesd, tv.
Káport-en leben
Kápord-

H. K. Kh

Forgójáj emelkedő

Hav hab

Khar Khab-ala.

Har Had

Khar Kad- Kat-ona.

Haragó Hágy

Kharagó Kágy-ülő.

Haval Hál Hal Hal

Khaval Ká'l Khaval Hál

Ham-o

Havó Hám

Khavó Kám

Hany

Hamó Kany Kánya

Khamó Háp-or

Havó Káp-ozka Kap

Khavó Kár

Havar

Khamar Kár

Havad Hát

Khavad Kát-a.

Hja,

Heo, heu - hejó héja

Kheuő Khea

Álmos d

Kövesd

Aggyas d

Segesd

Kiesd

Varasd

Lehel

Gyöngyös d

Zerelmes d

Örös d

FD 10

Kheu-ök, heu-ü, heu, hetlő hebben.
hevő hevon

Kheuitok, heuitaz, heuit
Kheitek heitaz heit heit-ök.

Kevek kevz kev kévő kevve
kevve.

Khev-es. thevk-es hevő-ny. lin Kev-es.
melyben hevő van, kev-ös keös.
Khevbos kés forgat. késő hevő van benn
kéva fa kája van, gal darab.

forgási, felemelkedési Kájány ekmaja.
ekmaja. Heit. Hevely
kevve. Keved, kéth Heon.
Kev Kéve. hös HKev es, heany.
Kev-ely. heös)
KHev-es. vin. Hevös, Heuel Hely hol
Kev Kedö kedv, Khederit Heved. hét. heth ürelly van
hederit Hely es, ivelő Hevő" henye.
Kél, kevel. Hely-es. ekre hely. tivelő
Kegy Hev-enü kev-e.
Kevem. kevi Hkém
kevi kéjs Kch Kev. ucsin
Kessely, mezö
Kevedi Kél
Khevegö Hegy Kéz ely, kondds
Kevezi kégy
Kevz. forg. Hegad. béjom Hebegés
Hedely-ö
Kev-er kéz
Kéves Kéo. Kevez kéz.

Ezirányban tagjai elnevezése
1. tagjától. 2. tagnemüől. 3.

Avok avtz av avo ava

Apok ptz ap apó apra

Apom apád apja.
Apám apód apja.
Apám apád apja.
Apó mondja erdélyben a gyerek. idegenben
De közéletben: apám apád apja.
ehhez Apa kenule felül.

Anyok. anyz. any. anyó. anya.
Kellene 1. Anyom anyod, anya,
— 2 Anyóm anyód anyója. összehuzva
Jár c 3. Anyám anyád anyja, anyja

Bávok bávtz, bávi, bávi báva.
Bátyok, bátyaz, bátyi, bátyó bátya
Bátyom bátyod bátya.
Bátyóm bátyód bátyája.
Bátyám bátyád bátyája. bátyja
Bátyó! ejj kedvezőleg a szélen. De
általánosan fonz fen bátya.

V ragadási változási Cs-re.

Övök öm öv övé öve
Ocsök ocsa Öcs Öcsö Öcse.
Öcsöm Öcsöd Öcsöe
Öcsöm Öcsöd Öcse
Öcsém Öcséd Öcsöje Öcsöcse
Kellene Öcsje.

Sem Öcs, sem Öcsö sem Öcse nem fog
jön, nem kellene Öcs, azonban
megy i Öcse-re mint Öcsöm, Öcséd öcse
Ehhez hasonlók Apa, anya, bátya úgy
Öcse.

V ragadási G-vel.

Khuvok, khuvsz khuv, khuvi khuva
Hugok hugsz, hug hügö, huga.

Hügö ivása mondása megyne ü-vel
ragadási k kimaradását. Mert nem csak
hüvsök, huvsz, huv, igését is itt, hanem a
kellene dina kh mi fogain a hai. Kuv,
vala Khuv, Chuv. ay is levc. Hüv.
Ma van még: Kuvok, kuvsz, kűv, kűvc
Kuvaik, Kuvatok, jelen buvását, mellőzésével
mis Kuvik madi kuvatok tapsa.
Hügö van ivugó szám. d. helyett.

Hügy hugod, huga,
Hugom hugod hugója,
Hugöm hugöd hugója,
Hugám hugád, hugája

ime
Im ötte hugom hugod huga van dvacbar,
mireis apom apod, appa, anyom, anyod,
anya kellene.
Vagbar hallgjál: hugám! s hugája.

V lesz N.

Never, nevek, nev, nevü nevе.
Nemek, nenk nen, nenü nene.
Nenek nenem, nen-ed, nene.
Nenek után Neném, nenöd nenüje.
Nenü utá Nenüm Nened, nenéje.
Nenem
Nene — Néne, de az ujab hangheza.
Hangzik ma Neene. Necnü. s ttmicb.
Nalitz ajkon: maradt volna azon, hogy nem-ek,
azére " nem, nemü, neme, után lett
nemky, N kijötti gerével Nemü"
on é, " bünöre jelzéje kiáúna meg
Nenü " a.
hangzóc.

---

ii, iivi iva
Fia
fiuk, fiuk, fiu, fiui fiua,
fiuk. fiuk, fiu, fiui v ellebbentével fiu, Vo
V elmellével lü fi,
s u gerével fiue,
Fiam fiad, fia,
fiúm fiád fiája,

O lett Y. Ny lájos.

Ivamok, ivamp, ivam, ivamé,
I dáll, V lép l, m lett n, O lett Y. lány.
Ezek kiejtése jelzi magyarázó jegy.
Ivamé más van Ivány. hmm
V kipendültével így a Moldvai Gányó Magyar iány. hmm Jány.
Jány-om, jányod jánya.

V lett K.

Ünök	ünk	ün,	ünö üve
Ükök	ükk	ük	ükö üre
Ükön	üköd	üke	
Ükön	üköd	ükőjc	
Ükön	üked	üke.	
Ükem	fen éj	ükön	üköd üke.

Ük fenn

V kipendültével lin

Öv ös után Ös. Ugymint Övök övk. öv
= forgó hátra, körül, ~~ösök öjk~~
ölök ölök ös van, de mint Ös mondat.
Övös ölkezünk, V kipendültei mutagi
a magyarra hang.

Ivok ivtz, iv, ivó iva
Ipok, ipk, Ip, Ipó Ipa.

Ipam, ipad, ipa.
Ipám ipód ipója
Ipám, Ipád, ipája ipja.
Jenfonz. Ipam, ipad, ipa tehai Ip ubi
ti Ipám ipád, ipája.

Navok navtz, nav, Navi, Nava.
Napok, napk, Nap, Napó Napa.

Napam, napad napa.
Napám Napód Napója,
Napám napád napaja.
Napon napod napa napja
az ih napon: foljott,

*) Mikor ivamra utai jan, lan, vay ivamó
utai pedig jány, lány, egy vay
avamó utan avam összetételnél ány, egy
avó utan ány, s ányó utai: ángy.

ded

V latt d.

dever,	devtz,	dev,	devü	debbe,
deder,	dedtz	ded,	dedö	dede
	Dedem	deded	dede	

Kij után tőve: Kijdedem. —

" Dedöm, dedöd dedöje. dedje

Ös elibe vive: ~~Dedöjöm~~ Öjdedöm

De inkül jái: Dedöjöm.

~~Kijdedt~~ Dedü ~~ige~~ után ü elhagyásával van. Déd.

Kijded = ki mint kiejtve dev, dév-el, dívik.

Ded öt, déd öt, ki nyelve hátra divik, van.

---

unoka

Anoka ? (magyar v is ik ejtve inkább M.

Onok,	onz,	ov,	ovv,	ova.
Onok,	onz,	on,	onü	ona.
Onk	uti van	un,	onü uti	Ong.
= Ung	ujj,	uty	onön	onün folyt.

Onü uti Onk, = onok, onoki onoka

onoka, unoka. onün sünün folyó, kétpel tejedő, kinyelő

Egy van homó, utáni homk, konok, homlok

Zömö — zönk zönök

zönü zönd zönök

Máwk majsk maik maivi Máwa

Majok Majz Máj Majü Mája.

Majam majad majá

Majam Majad Majája.

Mévek

Ősidőbeli magyar kézművesek.

A legelsső kézművest minden nép,
a magáéi közül kapta, mihelyt az a:
nya szűke mezteles járás megszünni kezdett.

Írnok, szabó, nyerge,
cipész, czizmadia
csapó.

62

Mowok.	mowasz	mov.	mowó	mowa
Mohol	mohasz	moh,	mohó	moha.
	Mohon	mohod	moha	
	Mohán	mohád	mohája.	

Mévek	mévesz	mén	mévő	méve
Méhes	méhesz	méh	méhő	méhe
	Méhem	méhed	méhe	
	Mehém	méhéd	méhéje	

Somogyba méhe, mikben méhéjek, azaz ini
ig Berzencz.
Zemplénl Erdélyt méh, méhes méhe, azaz
ini ig Kazincz.

pivek pivəz pivi pivé pivə
pihek pihəz pih pihé pihe

pihem piheš pihéje.
pihém pihéd
pehem legyűrik : pihe :

Dovok, dovəz, dova dové dova
Dohok, dohəz doh, dohó doha.

Dohom, dohod, doha.
Dohám dohád, dohája.
Jenőnek doh.

Zuvok Zuvaš zuv zuvó Zuva
Zuzok zuzaš. zuz, zuzó zuza.
Zúzom zuzod zuza
Zuzám zuzád zuzája.
Erdélyben. Kell-e egy kis zúz.
Olaszban: Hamis a zuzája. Kutya zuzam,
hogy van a zuzád huzzam.

Kevek kevəš, kev, kevő keve
Kehek kehəš, keh, kehő kehe.
Kehed, Kehem kehéd kehe,
kehém, kehéd, kéheje.

keh utáni van kehes, mi mondanak, S monják
Elfogta a keh.
De ejtik lent is: kehe járja.

Csévek, csévz, csév, csévő cséve,
Csévem, cséved csévc
Csevém csévéd csevéje.

Kévek, kévz, kév, kévő kévc
Kévém kévéd kéveje.

Tevek, tevez, tev, tevő, teve.
Tevém tevéd tevéje.

Buzok, buzaf, buz, buzó, buza.
Buzám buzád buzája.

Hintek, hintaf, hint, hinti hinta
Hintém hintéd hintője hintaja
Hintém hintéd hintája.

Avaz, áz Havaz, ház

Ivaz fáz, fázik.

Kavaz Káz, Izkáz. Káz-os.

Lavaz láz, erős emberről hegy

Mavaz Máz Máz

Ravaz Ráz

Evez éz, fecsk-éz.

Gevez géz-en gúz

Kevez kéz

Mevez méz Méhez =

Nevez néz

Ivez Iz kés

Ivaz Iz iz-ad.

Civez Csiz

Civaz. Csizma.

Dévez Dé

Kazei bor[illegible] magyar ország 93.
Beszterczebánya felügyelő kerületének
Ki leg[illegible]

1 Madarsbachnál esdékre
Mindenikének fagy tön vera.

Karaffái meggy kis tojása
2 Cziggött tojása c bécsi jáczy
Es a Kanyar gép gombafája
Labában i lön tekintetes
Lön az Atyai Kedves tojotek
Ambrával mely ügy ettet
Ambrával mely ugyból ettet
5 Légyi labez atyai pára
A vilag gyógyszertára.
5 a vilagon ez olyan jószer
Melynél nincsen jób gyógyszertár.

3 Ki az olyan kertajtót vagyit
Kit fiai, ombar gyo ez
Elet irat álom, dolog
Ha gabód vagy játban forog.

Ember
4 Gyönge Király / emberiebb,
A legény vitéz / elégedettebb.
Nagyobbat / ha kudorica,
Nagyobbat / kudoricát
Lágy lanyha / ifi gyogácsadal.
Izest Jobor / Narok gyogácsból
Jobat hizgató / Kudacsából
5 Orakingyurág / levegője
Minden jószkedv / megörömje,

Ember
A legény
Elet irat álom dolog
Ha gabód vagy játban forog.

Ugy hogy

Zalandban a vér nem sürü
Madárnál olyan könyü,
Madarat fogh

Balatonnak szép gyönyörű vize,
Homorú is hullám jár,
Egész nap ezt hánytja szemem.
Azzal alszom s' ébredezem.

Mint a hozja csap viharnak
Lelkem úgy vág a szivarnak
S mint a hozját az levegő
Lelkem' ez úgy kavargeti.

Képre képek robbannak rám
Mint s'ivong megcsalt hazám,
Metszőkarit. jelz. Lebeg a sétáron
Kit csak a' csalákon.
Szava jár csak

Ház, v. lakhely szerek.

Kastély, palota, sátor, ház, pitvar, udvar, gerenda, szelemen, házüstök, fedel, tűz, padlás, agyag, vályog, malter, mész, kémény, ág, ablak, rács, ezüst, ezüst.

Tekély keljen azon nyelven
Mely sebet ejt szabad elven,
Ki vad önkény vak zsivaja
Lyon Szót azt ordító fog

A Szó neve Aranyika
Rendező Zsámbéki
Ki. Ünnepélyek
Aranyika Szerelmi
Zsámbéki Angyalka.

3 Aranyika ~~nyugtalan~~ tánydalt kezdett
Mire a Zsáz hallgatag lett

~~O~~ Ki esik ránéz ily bárom
Már érdemes kárhozatra. ördöl romra
Kéklő rönéz jár bajával
Élni fényjel ostobával.

~~Szót ön dermed, egyik ördöl,~~ . ~~és örömöda~~
~~Ajkon fagyad, s bajod feltárt s Hangja csonglómon:~~

Zs. betü mint kettőshang mikéne lett.
Bérs fab. IV. 364.

Zsad-any
Zsák
Zsám-oly
Zsamatsa
Zsamok
Zseb
Zseb-ing
Zsebkönyv
Zsebre
Zsenge
Zsidó
Zsib-ong
Zsigmond
Zsimbet Zsámb-el
Zsinór
Zsoltár
Zsolt, Zsoltár
Zsoltos
Zsompos
Zsongás
Zsufai

Zsába
Zsába
Zsáka
Zsáry fab
Zsédra
Zsír fab
Ziv-any
Zsiráf
Sivedr

Zsába
Zsába farzsába.
Zsáry fab
Zsédra
Zsír fab

Zsába farzsába
Zsáka
Zsáry fab
Zsédra
Zsír fab

Zsámbeli = Zsámbokról
Zsámbéki = Zsámbokon

Zsúp Zsupp Zsurmóka.

Késhegyre
Kés foka
Késnyele,

Zsinór
Zsugor
Zseb

Május első örökölte
Mese bolondja a hídvégi
körül
Mozzsa
Az osztrák tiszt vette hídvégnek
Zsinór körül
Zseb még seb különbözik hang.
Zseb még seb-ben ütött
Zsebet
Dúzs, falu i. l. 318.
Dúzs
Dőzs
Dőzsa.

1. Megkísérlés. Mivel a kihagyás a jelentések még
hangzó jegyével, annak mutatójánál áll a kettőzött
Zs betű, Mikéus alsó ép sorban megható helyett
két Hyppias Cserő után cseps és csepp.
az első pedig hangtalanító jegy ...., ott az igenlő ó-ője lapos s.

Az ... Rovar
Rózs, Rózsott
Rózsa rovar
Rev
Dezse Dezső Gezse.
Gezse, Gúzs Húzsárton Dúzs Kujtó
Rezs-ég
Izsa Izsop-ó Kanizsa Hanizsa.
Kuzsok
Tőzsa
Zsömb
Kivező Zsömb
Tőzsök
Zsuzsa, Zsomb-or
Házsártos Zsolozma
Tőzsök
Dőzsöl
Bőség Bőz

Házi élet szerei.

Szobabeliek.

Szoba,

Ház, szoba, ágy, ágyfa, nyoszolya, szék, pad, padka, zsámoly, asztal, tükör, ajtó, kemence, fűtőkályha, almárium, ágas, tolóka, fiók, pamlag kanapé, karszék, zsöllyeszék, kép, padimenkandalló, láda,

Konyha.

Tűzhely, vastepsi, fazék, tepsi, tál, tányér, fodrúdeszka, fodrúsza, dézsa, fajtár, lapiczka.

A, az elhagyására hajdanta

példák:

Guary codexből.

37 lap. mert övék mennyeknek országa.
Ma. az övék a mennyeknek

64. Emből elindul Rómába —
Emből semmi nemü dolgát bölcsen
nem végzi, a mely dolgát ő írta. Ma:
Az ember —

5. Bornak italа bémegyön hizelködvén,
ma a bor italа.

7. Kigyónak mérge vagyon ő ajakának
alatta.

12 Vagyon megirvan, bünről szerzett
könyvébe.

16. Urnak nevébe kezdetnek neminemü
jegyek. Ma volna: Az Urnak

17. Mind ezöknek megjelenni Ur istен.

6. Kinél vgy mond versztörlejtő mestér,
ma azt mondja a költéi v. költő,
versiri.

é kérdő.

Ezt: Nem oda ment-e?
a palócz így mondja: Nem-e oda ment.
Guarnerius kiegészítése Xd lapján
alább a Cd sorban pedig így áll:

Minemde elfeledheti-e az anya
ő kis gyermökét-e, hogy ne kö-
nyörülne ő méhének szülöttén-e?

Különbség, Nemmel
Menő lé. Mönő lé, Monyó, hágó.
Kaukuczka. Kanyuczka. Kamó.
Hímmadár. A hímje. Hím orrszár.
Hak Kecske. A bakja.
Kovos = Kós, Koss.
Vinjes Kender.
Magyz kender.
Vinjesova Skatulya. Csiga,

B.

L.

P.

R

L.

Árodor
Bárodor
Garad-or
Csövöd-ör
Kovod-or

Ádor
Bódor
Gádor
Csöd-ör
Kódor-9

Ódorog
hod-or fodor
Gőr-ör ~~föd~~

Atya, Bacer
Atya fab IV. 303.
Atyai IV. 111.
Vámos Atyai III. 83.
Attya I. 83.
Bátya, fabu II. 450. III. 83.
Bátyain fabuk
Egyek.

Gatyai
Latya-k.
Paty. Avító-
Attya fabu Kettyegő.
Aetye, fabu. Kutty fabu Kétyfabu
Kutya. Matty —
fatty
Avító atyó Attya. Potty-an fity.
Bavító bátyó batyk. Kotty— fity.
Gavító gatyó gatyk Rotty Bátyöl.
Havító Hatyó Hatyc. Totty—
Kavító Katyó Katya. Kotty-an Kötyor.
Tavító tatyó tatyk Záty-ai.
Kohai
Kavit ai Páty Bátyk. Bavító baty.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Magyar atyafiság

neve lett oly megszólításnak, melyet
azt is kivel vérség nem köt össze:
Uram bátyám, Öcsém uram, Te!
néném asszony, Hugom asszony, Kedves
kis hugom, szép öcsém, bácsi:
kám, el elmondozatával egy:
mezünk.

Te egyben.
Tetszéged,
Kegyelmességed,
Kedvességed, Dilecsiójuk,
Hűséged, Hűségtelenek
Fiúdelicsés Vesztes, i.
Méltóságod,
Nagyságod,
Uraságod,
Atyafiságod.
Sua Majestas
Ő felsége,
5 így 30 jeniétyel el
a Magyar ma. mint
ámtan más Te-t
mondani, a szegedben:
kanem így: Nagyságos,
kérem.
Hát ő ő, hogy van?
mondá nekem Galamb
ránd Galádi korcsma.
Kérem ölel hol lódi
ja melyik szobába
a ... posse, kérdezé
tőlem egy Pázmándi
ember a Martonba
Pannonhegyén a kö-
lestor schmidt folyos-
tyán.

B

kamú kamb-ár
émü " émb-er
gémü " gémb-er
némü " némb-er.
Zsémü " Zsémb-er
czomú czomb.
domú domb
gomú gomb
lomú lomb
tömü tömb- oli
zomú Zomb-or
gömü " gömb gömbör
~~tsömü~~ ~~tsömb~~
tömü " tömb - öl

P

Kamú kamp-ó
Kamú kamp-ó
Lamú lamp-o
kemü " kemp-ly
omú omp-ly
Czomú Czompú.
Homú kemp-ly
Komú Komp
Lomo lomp-o
Romú romp-a
Jomú Jomp-a.
Pomú Pomp-a

Némi különbség jegyző a magyar
ban nincs. A törökben sincs.
Annem ha Né véletlen egy.

Né ember után vala: némber.
Egy elmulta fenntartó: allyony ember.
Férfi ember.

férfi. mondji idősebbnek. baiya.
ifjabbnak öcs.
allyonynak: ángy. Néne
Allyony nemi mondi: idősebb testvérnek Néne.
ifjabb leánytestvérnek öcs.

1

Étvágy ha más elfogadva, lehet még Hírvágy
Irtvágy, Pénzvágy, Dicsvágy, Harczvágy,
Nyugvágy, Ruhavágy, Szabadságvágy, Tisztvágy
Hatalomvágy, Honvágy, Utazavágy, Jóvágy,
férfivágy, Nővágy. Szeretővágy,

Agyalat, Bennlét, Gyűlölet, Durvalét, Égilét, Feralét,
Ügyetlét, Honlét, Igazlét Kétkedlét, Lábonállét, Ittenlétlét.
Jótett, Károstett, Legyőzetés, Mulasztás, Nyalkásság,

V Hajpendíjszéről: V Lett L. t.
Bavoli Balló im Balla.
Csavaló davoli Csalló, Dalló
Gavali Galló, kig ebből Galla
Havali Halló
Kavali Kalló.
Pavali Pallo.
Svazavali Zálló
Vavali Vallo.
Ivavali Ellő
Evelő" Kellő
Kevali Zellő
Levezevelő Illő
Pevali Ivelő Illő. Bivelő Billő
Csivali Csillá Bille.
Ovoli Ollő Bollá Bolla Pivelő Pillő Pille.
Hovoli Hollő Bollár, kalocsai érsekségh. Stray. p. 31.
Rovoli Rollő, így hittár II. Lajos de-
1522 az adózedére kibúvóllette
ikr. L. Budai ferencz. Bátori Istvánelek
pag. 175.
Ivazavali Zöllő Öcsöllő Göd-ölkő", Gedelő
Csöllő hallotta, Csölle, falu Posony m.
Görövölő Löllő lata Lölle
Lövölő Zöllő Durvoli Dallá
Zövölő Ellő, Eskűllő Kövölő Küllő" Kövölő.
Ivezövölő Gűllő falu, Csuvoli Kűllő Kevölő
Csövölő Dűllő
Dövölő Sűllő Sevölő
Ivesövölő Hűllő",
Hövölő

Keletiesen jellemző nevezések.

~~Álmos, később Álmos, miről~~
~~az anyja Emese, kit Álmos apja Ugek~~
~~Döntőnyárfaerdőben ön nőtt, álmot~~
~~látva ede. d. Attila nagymon Hiteria~~
~~dreamm Caput. III.~~ Ős régi raggal volt hajdani hon~~
~~adózott ez, jp. Álmos kiről~~
Árpád, mivel kis árpa lehellett
~~és Álmos jött.~~
őrzőn. D betűre nagymise Anonymus
Capite XVIII. kiejtő jelentőnek talál-
ják: Borsu, (később Bors.) juxta flu-
vium Buldva castrum constituit,
quod vocatum est a populo illo
Borsod, eo quod parvum fuerit.
olyan. Kotppa, Atta, után ma is Korpád, Atád. Árpád fa.
Borsu, később Bors, Bunger fia, lucus fuit in eig, Bi.
bar = bor gyöktől. harban

Tuhutum, u és ö közötti betűcserével
Töhötöm = Tehetem, sokat tehető
jelentő. öm, em rag. tehet igéhez
egy mennék, miként folyt, szer-el,
el, igegyökhez am em rag, r van:
folyt-am, szerel-em, él-em. Margit
1272diki életirója 276 lapjára állt: meg
fezeam amijt kerz, mit Wd Béla fe:
lelt Margit gyógyeni a cseh királynak, B
az megtöröm, r ma is mondják: megtör: r a 279 lapon pedig
hetem, nem törött meg Margit mondá, roszlyet
en tettem azt töttem.

Ugyuta, gyut igétől. Tanújául Cap. V.

Ubul, szabolcs megyének 1844ik.
novemb. 28 tartott tisztújításán a
kor alispánjává Kállay Ubul
lett, tehát felejtsen a régi név.

Lel, Leel, kormányzan Lélem
mikéne Horác hősön gondolni.
Annan kapcsa, volna a római
nevezetes, a mely ő keresnyéi. E
név eszerint magyar, keletieg.
Le vagy Leh gyökből, s lel
le-h-el, le-el igegyök. Lehe"
spiritus a bégi codex 77 lapjain.
igeneizői mutat így leh-ek, leh-elj,
leh, vele igére. Leh, le ige
gyök után más apróbb ige lön:
leh-el, leh-el-ek, leh. eltj,
Lel, Leh-el, h kihagyásával
Leel i jól van líra ima.
Ej Lelel Anonymusnál = =
Lelö" igeneizői. s a név még
fennforgott 130-... l. fejei Codex
Tomi VIII. Vol. VII. Suppl. ab 1301-1342,

Mundzuken = Bonyodva.

Balamber = Balemberr.

Atila, jobban Etele, azaz Etel-ő".
Valamint mai teremtő", emlő",
helyett van a Tihanyi codexben
teremte, emle
Et gyökből van Et-éd faluné.
Etre

Et-el ige ugy lehet, mikép még ma: ket-el, onnan ketel-ő,
ket-el két-el, honnan kétel-ked-ő, met-él, vet-el.

Mundzukus = Monczokos, M
ú B cserével Bonczokos, Bon.
csokos. Bonesok, 45 beli

Ez Virginia codexben leiri apáca
szabályai 29d. lapjáig: Nem drága
lábas és ékesített posztók, vékony
fedellel felnevelt boncicskal =
bonesokkal. Tehát uri élesben volt.

Ne. különbség van

Kellem-es
Szerelmes
Kegyes
Drágás

Kellem-etes.
Szerelmes
Kegyetes
drágalátos.

Szabóbolduzzay

Agenda 1630. Lamarik.

3. Gyermekeske, halyaiuk az gyermecskéket ei hozzák.

Fordítsd 306 lap

Cautus

1630. d IV. hogy ebéra jószaon ejtkeffenek.
d VIII. egybe illedelen kompetalás
kedvéuel nem követni.
d IX. vizha vonyas. Bézvája.

Bézvája Mindjárája.

Avalé
Avalí
Avalé
Navalé

Allé
Halé
Malé
malé

Görög / Latin s német böl letted:

oleum olaj.
Ob dor Ens. Operentia. Croata = Horvát.
tenebre, denever.
bouquet, bokréta.
chien courant, sinkorcán.
~~cedemona, solosna.~~
emplastrum flastrom.
collare, gallér.
Ampulla, ampolna, dajis korsó.
Amygdalum, mandola.
Angvilla, Ingola, angolna.
~~bellia, bestye~~
circulus, circulum cirkalom.
~~Cometerium Gyintezer.~~
Corallium — koral, kalanis.
a coralio.
Corona — korona. N kell magyarz.
~~festi~~ festöby, ~~magyarul dözsag.~~

Franczijából kapottak Nikápolynál és
Rádicz: ferencz fiumdalmeket.

Bagazi — Bagage
Erfel — Arche evesque — inlat min Berlicpiscopus
Inzelli — Inyenben — Nemes által
Katyerizzi — 1 ——
Karabily
Fenkin
Finkorán — Chien courang

Us latin vagy elhaggája, vagy változta-
tája s meg is haggája.

Vers-us, lett: vers, de vert magyarul.
modus, — mód.
gradus grádics, garádics.
saccus, zsák,
de sák zsidúl is.
Jesus Christus Jézus Krisztus. Jeso. Guanyendex 13d Lappái vannak
christianus Keresztyén. ajjo iésot = a jó Jésót Jesust
Judaeus, Zsidó. aya Jesu.
Graecus görög,
diaconus diák, deák.
Capitaneus kapitány.
Archiepiscopus érsek.
chorus, kar.
Praepositus Prépost.
Canonicus kanonok.
Plebanus, s pleban, haner plébános.
Satanas Satan, tsörökül rejtett.
haereticus eretnek
capellanus káplán
globus golyó, golyóbis, golóbis. Az iskolázott falusi
mundus, mutatni tudja két mássalhangzóra végzett
paganus pogány. s ejti. glóbis.

*) Jacobus, Jákob, Jákfa Gyümölcs.
Dafericus Datolya Keresztyén-fa.

Sincerus Ötzinec

Keresztyén vallásra állás kori Keresztnevek.

~~Aprél.~~
~~Aurelius~~
~~Adrianus~~ Astorján
~~Fegidius~~ Egy fejes.
~~Antonius~~ Antal,
~~Adamus~~ Adam
~~Adamus~~
~~Audaces~~ András, Endre
~~Albertus~~ Albert, Olbert, Olbert, Olb

Gothard Kocsárd Gyula Jenő Desiderius Dezider, = ej Rezider tava,
lexikon. Id dánul. Kun kocsárdul.

Paulus, Pál Elisabeth, Erzsébet. Irsa
Pancratius, Pongrácz Erzsó,
Petrus, Péter, Péter. dánus Miser. ly kegyes
l. Klemens 39ª lap.

Kolos † Scholastica i Kolos, ámbár kellene
Sebastianus, Sebestyén. Kolestica.
Stephanus István, Estevan.
Theresia Dezsõ, Dezsõ, ebbõl Dezsõffy. Tiborcz — Tiborcz, Tiborcsa
Theodorus Tódor helyneve van Vas vmegyeb.
Theobaldus, Tibold, ej Tabold.
Willibrordus, Bilibárt, Bogomér.
Wladimir Vlebárt.

Urbanus, Orbán
Valentinus Bálint. Vidus, Vitus, Vida, Vid.
Vilibaldus Vilibald, Ulubáld.

Vincentius, Vinz. Vincze, Benczencz. Imre Selvicz, Alvincz, ej Ben.
ezen falnk Erdélyben.
Vitálius Vitalis
Wolfgangus farkas.

Mind azon korbeliek, kiknek nyelvében
a magyar még nem tudott deákul, nemes.
tul, mert kisöbb már tudtakor meg szint.
úgy hiú lett mutatójában hogy a leg-
bajosabb kiejtésü külföldi neveket is kiejti

Midõn a ~~kiejtésünk~~ deáksággal vallási
dolgokban is még megnem nyomorított hajdani
magyar, azonban már nyelvébe olvasztgatá
papjai által ezen római, franczia német, an-
gol keresztyén neveket, akkor azokból meg
ujakat eresztett ki, mert nyelvében van
a mindig ujabbnak nekivalóbbnak kiirajos-
kodtatója. Így lön.

Antal-ból, Anti, Antes.
András lett: Endre, Andor, Andris, Egerben.

Péternek, hajdan Pótth, Pot. 1363 — 1389 kiejtik
Gyulay levelekben van: Gyulai Pót, Poth.
l. Zs. gyujt. 1838. VII. köt. 35 l. Nagy Gá
bor jegyzete.

5 vezetésével kelétiség-
gében. minnyá el-
irtózott a keresztyén
gyüz deák névtől,
és inkább ujakat
apriczolt ki azokból.
Ez apriczálásban meg
szivélyessége is látszik,
a kis kedves gyerekek
kényezni galambnak
nevezgeti. Hüpe áld
Andre. jában vérében
volt a szó kisdedítés
hogy kizelgõbben csik.
Látjuk ez az igét apri-
zálva a neizõk ki
kicsinyítésében

Benedek-től, Bén. Szala megyében
van Szent Bén Kállya falu, az az
famum Sancti Benedicti; tol famum
tol Kállya .. lett évek egyszerűsödött
f ej k, meg n ej l kiejtési be.
hiszen i tárgyi, mert csak így
lehete famum után Kállya.
Bertalantól, lett Berta, Bertók.
IX Pius, Jámbor Erd. Arnádi 1846. Sept. 6. Lap. 571.

Jegyzet.

1. Magyarban a Vezték név elöl,
Keresztnév, utána áll:
Hivatal, tisztség, foglalkozás
2. háznál, keresztnév elöl. p. o.
Magyar király Péter urfi:
Pál apostol. Samuel gróf.
Uram mester. Deszk Kamonok.
Pál deák. N N. kir. tanácsos.
Kántor főhegedős
Ilus asszony. Rózsi kisasszony.
3. Vezték név is elöl, hivatal után.
Orosz kapitány
Tóth gróf. Deszk kanonok.
Jenovát báró kir. szobafai aspr.
Filasz tanár, professor.
Ormosdi jegyző
Szentkirályi Alispán.
Kostelnik főispán.

Adeodatus, Reizet
Bogdán, innen
lép a magyar is.
valamin, vágyat, a
mi Theodorus, Bo:
zsidár.

Sebestyén Sebes Sebők.

Egyp:
Ha Pál Lőn Paulus-ból, Ichus Mihál, Károl, azonban
Pálból lett Palya, Pályi falunév

Mindszent Kalács. Szilágyi Borbála.

Betü kiszökteteis.

Mi-ig böl lett: mig. Bertalan Pap. nál, van a XIId. soltár 15ödbeli fordításában, 15ö vers: Uram mig feledsz mindenkor el engem. Usque quo domine obliviscéris me in finem. Nyilvános a mi-ig értés. sc.

vette = vetette. Bertalan papnál a XVIIIdik soltár 6d. versében: Önön hajlokát a napba vette es ő eliár mint teremtöl kivépö(k) völe: gén, In sole posuit tabernaculum suum, et ipse tanquam sponsus procedens de thalamo suo.

Nádor ispán helyett Nadrisi: pán jö eli Verantz kiminájában 1849bil. 2ik.

Ö" Szentsága = Szent Atyasága.

bol, böl kiható rag lön balol, belöl
után. A Berg megyei Bertalan pap
által 1508 fordított Soltárokban van.
XVIIIdik soltári 6ik versében: és ő eljár mint
teremből kivépő (lépő) völegén, et
ipse tanquam sponsus procedens de
thalamo suo. A XIX soltári 7d ver-
sében: Önnön szent mennyiből
meghalgatja, etaudiet illum de
celo sancto suo. XXId. soltári
21d. versében: Isten ved meg en lelke-
met az két élü törtöl és ebnek
kezibelöl én egyetlenemet, eruе a
framea, deus, animam meam, et
de manu canis unicam meam.

kijkbelöl = kibelöl szeplőjületem
en szivemet, van a Virginia codex
50 lapján az 1500 első negyedéről
levő kéziratban, mely a tiszaloki
plebaniáé. Kiirom ez beköle
1546 marc. 11.

G. ből K.

Ár-ok

Ár-og Ár-ok

Ber-ek Ber-eg

Árny-ok, ime Árny-ék. Árny-og

Zárny-ok Zárny-ék Zárny-og

Faz-ok Faz-ék. Faz-og

Kankalok Kankalék Khanvat-og

hamv-ag a mi ettünk Hamvas,

Zaind-ék Zaind-og lva

Nyomd-ék Nyomd-og

Zemöldök a Zemöld-ög

Zemöldök Zemöld-ög

farcsok. farcsovog

Ag, Eg, Og, ög vagy ly ből
ák, ék, ók, ök végü Nőnemü

Ly ből
Nyújtással
Összehúzás: ék. ák ág avag avar

Avag, Bák- bákó
Bav-ag Cák
Csavag Dák-a.
Dav-ag Gy-ák
Gavag, Hák-ag.
Hav-ag Kák-a
Kavag Mák
Mav-ag Pák
Pavag Rák
Rav-ag Sák
Savag Ták.
Tavag

Ék
Bék-c.
Cék
Fék
Gyék
Lék

Nevez Nyék
nevelő
Tevez Ték-ony.
Lovag Ik
Csivog Csik
Livog Lits lyuk
Tivog Tikol

Ók.
Ovog bök-ol
Csovog Csok
Stvog Pök

27

Némely szónál megmarad V, accusativusban, mint

kihagyva. Ilyen a szók:

	accus.			
Ev	Evet			Evek.
Iv	ivet			Ivek.
W	Ivat	zivet		Ivak.
Hó (Hív, Hív)	hivat	havat,	hót	Havak.
Ló	lovat	lót		Lovak, lók
Só	sót		Savak	sók.
Tó	tavat,	tót		Tavak, tók
bú	bút			búk
Lú	luvat,	lut		ovek
Öv	övet			
bő	bövet			
fő	főt,			fajd
Kő	követ			Kövek
Tő	tőt			tők
Nyű	nyüvet			Nyüvek
Sü	süvet			Suvek
Tü	tüt			
Zü	züvet			

Am, em, rag nézők
ügyen hangzanak.
Falál-ra ment k.: Falál-am.
mere van találm-ány.
Gondol-ra vetett hajla: Lelkes gondolmány
Gondol-am. Gondol-ó-mam.
Ezem ijom ember. Efű -ű-ő.
ezem-ény.
Lát-am
Látam-ás-t Látam-ány.
Nem adol é csal hallomra.
Az az halló után hall-am.
Hallott amra dicsérek.
Ezem é lelkes. Olya mint Övölöm.
Erdekbe Ölöl-ön.
Ezem, ölöm. = forgatom.

Mind gyenge jön ivengő bő
e kivételek is angó, engő
ongó után vannak
ker-evengő ker-engő
Ovongó Onga.
Csön-övönge Csöngő Csönge
livéz evéngő Lengő.
kovongó Kongó.
ovongok ovongáp Ovong
Olgok ongap Ong.

Ang, eng, Öng, Ong, ung rag,
van öppeluzve avang, chang. iwy
Ovong. Uvong utáin.
Ëng - edelem nit eng chái evang = hij
lit. fetr - eng. der - eng.
Cseng = csev - eng.
Deng — Oevong Deng - eleg
Gyengi le evengő
fing, bil ing bőd ling. leng.
sing, le ivong, / elmand
ling lves ivong.

Magyar öltözet, s viselet

Magyar öltözet, férfié, nőiéé.

Mente. Dolmány. Kaftán. Csizma. Talpató. Sujtás. (Sinór) Kalpag. Gugyma = kucsma. Süveg. Turi sapka. Csáré. Hajgombok. Mellény (Strizli, Lajbi, Mándli) Köpönyeg. Szur. Szűrcsengő. Katonafok. Bokancs. Kivágtok. Dámtok. Forgó. Nyusztprém. Ellenző. Galya. Ing. Talpaló. Kapcza. Horcsingszer. Harisnya. Kalap. Sipka. Papucs. Holmány. Kobolya. Guba. Kántor váll. Fehértő. (Kaucska) Kalap. Kolonya. Pendely. Fersing. Csepsz. Czipő. Czipellő. Fátyol. Kendő. Kezkenő. Zsebkendő. Fejrevaló. Tüző tű. Redő. Szalonya. Piros czizma. Kenyér. Hajtsepmás Csept.

Rövő	tevő	1ső	2d
az	azt	azt-al	
vigaz	vigazt	vigaztal	vigaztalgat
dagaz	dagazt	dagaztal	
faraz	faraszt	faraztal	
landaz	landazt	landaztal	
mag	magaz	magaztal	magaztalgat
rag	ragaz	ragaztal	
dír	díraz	díraszt	diraszt-al
fúr	fúraz	fúraszt	fúraszt-al
har	haraz	haraszt	
par	paraz	paraszt	
ar	araz	araszt	
er	erez	erezt	erezted.

Iv - ud	l-je elmand,	V lefe tt
Kárivezik,	kárhozik,	kavar = kár.
sárivad	sárhad	
sárad vadnit	sárhatnék.	vereny verheny
hírivezik	hírhezik.	Dereny Derheny
~~Herivad~~	~~horvad~~	Pelöeres Pelyh-es.
vénered	vénhed	Ruvo ruha.
korovad	korhad	Ruvó ruha.
Sebered	sebhed	sebhet
Pirivad	pirhad	Pirul Puha.
Pirivolyg	pirholag.	
bolovó	bolhó	bolha.
Zajovo	zajhó	Zajha.
felevö	felhö.	
Poravanyú	porhanyú	
Sorivad	l elmand	mard iri
Herivad	sorvad	Bont iri
OvOlovad	hervad	Ont iri
OvOlovaz	Olvad,	Bír iri.
	Olv-as.	Csavárni.
		Karóiri
		Parol ori.
		Maroka
		Bonta
		Onta
		Bír
		Zajra
		Kara
		Ruhám

Hadviselettüek.

Had,

viselő. Víz mán lön visz, visz-ek, visz-ek,
visz.

katona,

Husz-ár,

dalia,

„Jaz Királyok segítsenek" Királnak sí
400 lovas Kapitánt kiket Laczkfi Pál
135 Albert austria hű segítségére
fellázadott alattvalói ellen

lovas,

lovag,

gyal-og.

Magyar hadsereg jelszava.

Vitéz Mihál. Thuróczi, Caput XVIII. Mag. nálam 293. Tejnum dejében.

Magyar kir. Honvéd menekvési vajdai megyeri
Repülőtiszti elhozva. Budán i. Bíró asszony
szentgyörgyhegyiben lakott. Turóczi nálam
pag. 361.

Krussics János.

Agyus
pattantyus

vitéz,

Vitéz kötés

Árkász, árkozó
Tűzőrség
Hídász hidazó
Tűzér. ever.
Puskás
Vadász "

Szent Mihály segits. Isten! Turóczi, Caput XVIII. pag.
nálam 293. Sigmond király idejében. Volt maggar hadjaratban
Szuronyt zegezz. Zaza.

Jarast kiáltani.

Rajta! buzditó a harczolandókhoz. Arra
törj, ugymint hogy felette, rajta gajoly
az ellenségen. Mikor e rajtaira hallja vezé-
rétül a magyar katona, akkor [illegible] vadul,
s omlik az ellenségtáborra. Árpád, e szóval
kezdette ki az állandó honti Kálmán ezzel
kódította meg Horvát s Dalmát országot, Ső Lajos
Ne vigé Nápolyra, Hunyadiság, e kiáltva tön Bécs.
Ne hadd magad.

Tabzekeres

Szoritsd. Az az, két bábod ina közé sarkantyud-
dal a lovat, lódíts, siess, vágtass, por
zálj(on) utánad. A hadas lovas nem.
zet, nyeregtáskából vevé hác ez egyéb
munkához is hóhytönző szót. . .

Csata.

Tarsoly, Zacskó, tarsoly nélkül
menésnek predikátuma, meg fosz
fogyatkozának meg fosztom nélkül .....
Zelezdi, Borit ... vagyok. pared. 546 l.

Kalpag. dolmány.
Nyereg. Nyeregkápa
Csótár. Sallang.
Vágtatni. Tarsoly
= Tarh-oly. (Menht)
Gere paté.

Keine
Österreichische
Soldatesca
Schläge
Ungarns
tapfere
Heere

37 1 15' 20 35' 1 36' 35"

Fegyvernemek elnevezése és ütőerek szerzáma.

~~Gyalog~~ ~~Fegyveres~~ ~~Györe~~ ~~Fegy, mint te~~ ~~Fö-re esik. Ut közbe futtszanak~~

~~Fegy-ezzel a fegyverrel fegy::~~

~~Ha fenyítés történik.~~

~~Dögönösség, ha példája közben bokát kaptak.~~

~~Kuard, mely a tőrből fejlett, a kése~~

~~Jedző csatabárd~~

~~Szerszámokról bombadr~~ ~~Hatodik és Bihariaknál~~

~~Fegyvernemek nevei anyai~~

Buz-og-any, buz gyökből, kapcsán

buz-og, buz-og-ik = buz-o-dik

kinek fejei, veszéi buzogányal

koppanás meg, vére buz-ogott.

Vér-t, vér vér igegyökből lett

vér nehéz ugy rugva a t, mikint

par, kor, ker gyökhez r lin, par-t,

tor-t falu, ker-t. Kör-t is ilyen. ⌈ vagy az ezek kör-t,

ki ür-hez tivet. Ugy vér-d mint

hajdanta, mely vér-t jedzé, mikint

kar-d kard, vagy kard is kar-t

vala, s csak különbözteségül lin kar-d.

~~Kovács és fajd~~ ~~Pis B. czikk~~ ~~ugy V~~ ~~Szín fajtárs~~

~~szemben, ereklye~~ ~~bajl lil, mi ugy a~~ ~~tatárban~~ ~~fajtárs~~

~~Vaj kiábrázva emlékezet, hamar van:~~ ~~Fajtárs.~~

~~vaj-adék. Ej kerekedett bajos, bal~~

~~mert a pars, kelle bajos, Kárbajos~~

~~ügyhez. Ugy lin, kel és, tör-és- utáni~~

Erdélyben kilis, midőn tövis,
kod gyökből pedig kód- is, vasban
mese kód-ocz, kot-ocz. A régi
hom-ics, ma: ham-is.

szakál, tonzor, nagy ollyan lószer.
Száj, melyen ... által lyukába dugtak s
vele ... ételoltak. fetéről mindegy
fedő ob fogantyúja

faltörő
pezdra, pezdora, nyíltartóinál ejtünkbe
jut, bizedul, pezdor-odik. Pozdora olyan
mint kusztora, mi Vasban Veszprémben fanyelbe
fétehely pengéje Tsekkis. Pozdorja, magyar leven, pedig az
tegez, fordul mint a tele, gyümölcsöt nem
a tele-ezet, tak-ar nyilat. Mese
Mátyásnál tegez, pharetra comptus. Tegez
mint íjat is annyi mint fogat.
Tegez nyil fodul ll bük, Mik. ibgyüb isből beli ötgyérűben így
Igaz vagy ki innen ki az, ijász. Jász. lv anyi kath legbek
mint ész, mere v és n között betücse. vajudt ll kö.
re van, nőtlen hajnat mutatja, mere az 1570 b 170.
hajdan hőval volt, v N, nyés j között
megint az van, a mi nyargal és jargal-
ból tetszik. Gyarmathi 86 lapi ivös.

Nyét. Nyi gyűlöl és kényből van nyi-t
és nyi-v, nyü-v, mikint lzi-ből, lzi-b, lzit
szív, szüv. Nyil lehet nyit-ó, nyi-ó.
hó nyüv-ve-ette. Dé ny ugy ebet elébe van
tive. A-ör gyökből, mely ennyi mint új vagy ív.
Kappan, Kop és kap között betücsere mutatja kapa,
a mi annyi mint kap-ó. A kappant jót kapnék
az ellenfélen, jól megkapintják, mig akkor midőn
a capon ölnek azt de tudják ellene nem álnok
dalúan, mint a vitézen, vagy nincs. Kap igének ca-
pio-ból tapasz bizony álnokság eredési a -dobozgerő nyelvben

Gyarmathi
Kapás

Csabakigyó, pitvar.

Kárda olyan mint csárda, s ez lehet világító ahhoz. Csárma, a m. t. társa. ság által 1838b. kiadott Magyar táj- szótár szerint, csabai csacska fecske lovicska, azaz csacskaság, mikint ma ragga l van: al-ma, gues-ma. Tehát volna hely, hol az utasok falusi legényet fecsegni beülnek, vagy ittasban beszélnek csacsogtak. De jöhon egyenlőre hogy csor-ból is azért jöhet, mivel ott bor csor-an, s csor-da különbözteté sül lön csar-da gárda, úgy mikint csor- nok-ból ideg csar-nok lön. Már így dor- gyök mutatja magát, melyből dor-ong van. s dor és dár beügyével jött elé dár-da, melyel jó dorongolás, dar-abos lövés szúrás történik. De tar gyök is ügyre vezeti:

Dákos, Rabi Dávid 1792ből. Kisded kyó- tárában, rövid kard, gyilkos kés, szé- rütő pedig handsár. Dár-a falu mellett van Vizsgán ám. A gyök tehát dár. D és B között beügyere lévén bak bak-ó tám elé, a ám és ki, szúr.

tor-ma, tarvarró, egy mint bárasz boros
és barsodi boroch.
Csapó, Tgyepadt 59 lap. 2 30
1 30

Kelevéz, Kelevéz, Kelevéz.
Kajos. Kajos.
Kajos.

mordály, az mor-ag-ály, morgály, d é
gy, gerendán mászás nagy és hajú
vagyár és rudár, forog-ul és fordul, méreg, mered,
körben. Mor pedig természeti hangzata
mordálynak így a mord és magyar.
Mordály-ág, dicső 1563-ból fogott birák
(eskütek) ítélőszéke így: hogy Terenz dea:
kat házánál mordály-ággal agyon ütette
volt. L. Rm. nyelvemlékek. IId. köt. 1840.

~~tüz~~ ~~ipadzsige kéretü. Virginia vadban~~
~~leri anaga gabalyod ág hogy áll: a király~~
~~rea ölvedözvén (mezei tanyaca, ara az ő kor~~
~~ot törét, tehat kiváltó hand ig, mint kinez jó~~ volt.
~~kaszáló~~

~~Bindász Sándornál Gala vala holtig kegyes ág találja.~~
~~Kis ta Tanfa mászas gyors~~
~~ágyas~~ ~~Pattanásig = ágyas nemi. Orosz patkányig.~~
~~gyorsasággal, elsubina tömeges vala, feldschlange Sándornál~~
~~Kolevér~~ ~~Lac hasági fegyver~~ ~~linefa~~, ~~dárda~~ kopja
Sándornál
~~puska~~,
~~poestár thorax Ende Lapidi~~ s. gallus alakú.
~~tzámszerij, faltüi kus, ü. Julyek egyenesen.~~
~~Hamisággal tanálja~~. ~~Gala~~ Dárd
~~poetoby~~,
~~gulyás~~,
~~Gibbus, vei~~
~~tzájoty = árúkupec lapai Gala~~
~~hisztiai magyar~~ lap alul
~~tzuromgyak tzabáj.~~
~~tzárony, tzurony~~
~~pegez~~

Cicsár
~~Kurtány, sinó ágyas tzalai~~ Dárdával
csákány, horgas vas, fanyélbe ütve. Csák
gyökből van a csák-ó is, melyhez még a 7 cs.
kendős hibrinból látszó képein, kerülete körül csákozva
horgul le ívelet, gyökszajából. Ha tudva volna Leskó,
hogy Liszti Mohácsában 16 Csák vezért, Hak-nak
ő irta, mind azt mind a csák-ánge, nagy örömm
mel fordította volna a hímes Hadren-ból jöttek

1 Király m. [illegible]
Vezérlő egyházban
alábbvaló
kiegyenlítő mellett
csákány 200 [illegible]
Hadr. kör. 413 lap.

91 92

Zengyzerek.

Kür-t, oman e nivel kiürítve
van belseje, tahát ki ür volna
összetéve.

Kintorna, Italiában Bortalpat pappál a XXXIIdik soltár 2d. versében tözi szerü kintornában dieszhetek neki in psalterio decem chordarum psal. cite Illi (domino).

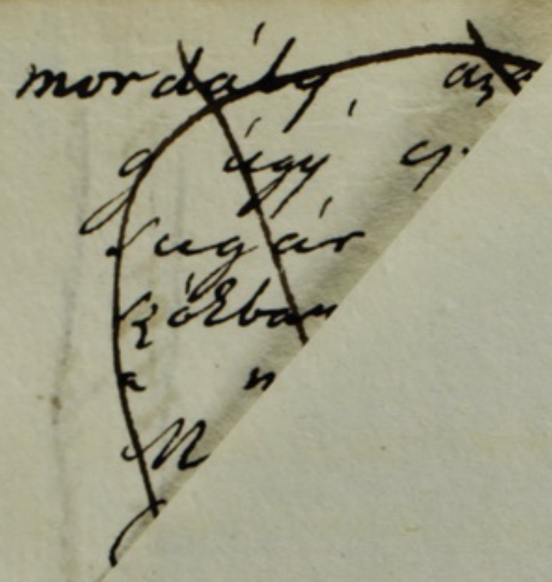

Zengzszerek
természeti elnevezése,
s átuljában zengedemé

~~Hangoztak. Symphonia, mikor a tatrosi 1466beli majolikát~~
~~a hangoztatók ajka~~
~~kard audiai Symphonian et chorum~~
~~kar ék ajkoin~~
~~chor-ok utánzása,~~

en-ek, en gyökhez ~~#~~ek ragadása, mikéne ét-ek, rejt-ek gyer-ek, pecz-ek szavakban, valamint ezekre: szitd-ok d és t közötti betüszerével szét-ok at-ak, tul-ok, át-ok Énok
= én-ner hangja.

Füty gyök után: füty-ül, fü: työrész hol x s és l közötti betü gyere van. A fütyülő, füty füty hangokat ejt. Fityfirity i olyan gyerek v ember.

Ária
Nóta
Dal,
dallár,
dallár-oz

~~Dob~~
7 ~~dör-ong, korántsem Mendelssohn~~
~~mel-lett, mert tromm-el~~
~~a dob hanem a dorombnak~~
~~dör, dör, dur, hangjától~~
~~Dor-om után dom-b~~
~~mikéne dorom (gyökből tol dom-b,~~
~~zenek.~~

9 Fur gyök után. fur-ulya, mint a furulyával fújánál bele ki van fur-va, réá a billegető ujak helyére lyukak fur-va vésve, fur-ulya szerint

~~mocs-olya, pocs-olya,~~
~~Scsukabegadü.~~

4 Csirr-p-olya i ollyan, ~~mi maj~~
~~nádat: duda. Az erdélyi~~
~~Csirrp olya, talán onnan, mert~~
~~fuvója mindig bobó csirrp azlatdik~~
~~8 dud, gyöbül dud a, mert~~
~~hangja gyakran csak du,~~
~~dud, dud, du,~~

6 dob, mert doboló hangja,
~~mindig dob-og, dob-og~~
~~Bécsi cod 102 lap dobog zőzatta.~~

Sip, mert sip, sip-ít, sivája
(rívája van eleden. 2 ré-
P kiszött, pedig ötünyere
van, ejtési = szipsi szó-
ban, Bécsi cod. 102 lap. sipnak zőzatta.

~~Tambura, persánál tambur~~

11 Heg-ed-ő hegedü, mivel zen. Hadábori Bertalan
Legelme a lélek sérvét, sebét, faj- Magnificat a XXXII
dalmát bé heg-edzi. Mi szép. toltás 1508. fordítás
Gy. ü Dö kiszötti bekigyérvel ban van 21 vers.
mondják kérdy Atyaúristen. hegedőben vallyan
hed-egü. Bécsi cod 1443. hegedő, 102 lap. Urbar confitemini
Nyir-ettyü, hegedü vonó, domino in cithara.
mert nyirve van Ujfarkból, 103.
bőrszíjból. Olyan. Szír-attyu,
pereg-ettyü, pergettyü.
bőg-ő sip, minthogy bőg, sir dögöl
mint a gerlicze. Fulánk ignem
~~3 Czitera.~~

a hibás bregü, mert ha ellenünk van
s két mássalhangzóval kezdenünk a
következő ujabb időben, annak kimondása.
tájdt a magyar nyelv mintegy
fitogatja. Így ezek helyett:

~~bőgy ö, igazibb neve a bregü-nek,~~
~~egészen tanúsítja tanúsítja utánam-~~
~~tolók ocle.~~

~~a gyarló ember bőgyödni bőgy~~.

~~kar gyökének változatai. kar-ol,~~
~~karok ebre kiirkálni~~, kur tehát
~~kötni, megkuzni, felkuszi való.~~

tár-ag-at-ó, tárgyaló, mellynek vísító
ékes hangja, tár-og, ki kitárjatik, me-
gint öltöző alább jál. Érezteti jelen.
tetjét a szár-og-ató kötél, mellyen
a fejérnemüt lassankénti szárjadoz
Balatha Gyarmaton Nógrádban hallot.
tam a hires kiáragatót, 1829b. gr.
Kolevich Gábor főispáni beiktatásakor.

kob-oz, mivel kobol üres kob gyök-
ből ugyanis van kob-oz-ás, kobzó,
ki kop-allya tetzen házát birtokai
azon üresei elrobzásával. Olyan a dob-oz,
verekedő, vagy nagy hollyú üres kor-dá-
lant, olyan mint han-t. (ránt,
szánt, szánt-a.) Stan gyökből van:
stang, helység Somm vm. stang-a,
az a vízben libegő sok han-t. Stángy-a,
melly felhant-ok, hant-ok fészkében szánt-ogy.

dane hai 1. t és gy közötti bevü
gerével, langy, 2. g és t gerejével.
lang, 3. d és t bevügerével. land,
a é s e közötti bevügere szerint lend,
lend-ül. A lant így meglendülő
langy lang. Sokkal szebb képzelmet
szebb a görög πλεκτον, ! bőrakajról [a római testudo
vett elnevezésnél. A lángü langyos
lanyu lánt bájló hangzatát undok
béka szme nem zavarja. Ozsián
Költészet sötétlése igaz legyen, hogy a
magyarnak gnyelvre nem volt erzéke!

Jó így ezen új elnevezési
~~harsony-a,~~ trombita, Trompete helyett.
~~mert~~ ~~annak~~ ~~hangja~~ ~~hars-ogva~~ hars-an
~~mikor~~ ~~a~~ ~~hárs~~ ! Trombita ~~van~~ mint 1443-ki Bécsi
zeng-ből cod. 102 lap.
Zong-or-a, helyesebben eredetibbe (zeng-
ebre, milyen czer-er-e, de mivel
reketteg, gelegenye, mondaink valóttya,
ej galagonyának ij, lehetne e-e-e ke:
nülyéből Zongora, mint zong, zing-
zong, zavarchangyságot jelent, a
zengere még ij hivebb gyökéhez.
~~hárfának~~ ~~sip~~, ~~mert~~ ~~hárfa~~ ~~van~~.

~~fuvola~~, ~~fuvoltya~~, ~~flûte~~.

~~Kisfuvola~~,
~~Orgona~~

Európában Magyarország kezdete óta helynek, tárgynak adott új elnevezés.

Természetes, józan és, előrelátással,
kebel bátorsággal, kar fegyverrel
szerze keresőle megszállást hont,
a magyarnak (Magyarnak) ő
miként e mag, nemzés által
lön itt terjedettebb, lön egész nemzet,
saját szólamán is egy érzelmi
kiszéles edejét foglalásainak
egész nagy körének helyeit,
megrezgtelé.

1. Ázsiai öscsiládból, le:
szállott s hozott gyökök,
helyek, telepek nevéül
adva.

890 en tehát a IXd. században, kezdve.

Ács.
Aj,
And,
Ant,

Bács,
Baj,
Bát,
Bán,
Bár,
Bárz,
Béd,

Terem 4 terem, kulcsúlyi.
Telegdi; advent IV vasárnapi predi.
Minden fa az ki ki gyümölcsében nem terem
ki vágjatik tűzre 75 Lap.
Ez mikor csak keresztet teremi is a föld. 609.

Indulatzok

1638. kinos

Vajha azt mindnyájan
vilagos szivvel is Istenedi 71 Lap.
Vaj bizony nem elég, tsak kell
annál 245 Lap.

615

Látja meg csak a halandó!
Némely jány mily változandó,
Egyiket úgy hittem én hogy megy. —
Akkor tűz volt, már mosó meg jég.

Ej, ej jányocskám, drágám neked
Nincsen folyvást mindig ezed,

Kały he.

Kály ó Kaval-ó Kálha

Málé Málhó Málha

Czulé Czulha

Bolé bolhó Bolha

M. Ny

Lomé Lomhó Lomha

Bomé Bomyha.

Konyhó Konyha

Dunyhó Dunyha.

J.

Zajha.

Zaj Zajha, Zajhaí

Laj

Ha, he.

Marb, R. MARHA.

Marb, marhi

Berö berhö Berhe.

Zerbá zerhi Zerha Ezterha.

Irö irhö IRHA.

Miró mirhö MIRHA.

csürö csürhö Csürhe

Paczká paczók, paczka.

Paczkúz, pacz-al,

Paczolni zó N. Országi, kallottam 1837. január 28.

Betük jelleme, jelentése.

T. Tétel, tétet-ik. Irt. és. Gar t mas

P. O. Jelenek, jelenz, jelen.

Jelentés. Jelent-ek, jelent-ez, jelent.

Billenek, billenz, billen, Billent.

Osonok osonz, oson, Osont-

Villan-ok, villan, villant

Zeszenek, Zeszenz, Zeszen,

Zeszent-ek, zeszent-ez, Zeszent.

Kihagyva, jelenit, billenit,

Osonit, villanit, Zeszen-it.

Állok, állz, áll,

Allitok, állitz, állit, a

Alok, álz al,

Alatok, altaz, alt, thrák.: alt-at.

Durranok, durranz, durran, Durran-ét

Durrant.

Kéi mássalhangzón ijénél meg

marad, ét! Mint fordít, ú fordt.

Kérd, kérd-ét vagy kérd-et.

Egy megható jegyzenit: Csáb-ít ú csábt.

Káb-ít, távol-ít, áll-ít,

Határozóban nevező ha igével leg Zeggen-it.

D 01

Első fok

Jövő Jövevény

Jövő öv =

Növő Növevény

Szövény

Második fok
Gyakorlás.

Jövevény Jövő öv Jövő öv

jő és kerülhe forog.

Növevény, Növő öv

Szövevény. Szövő öv

~~Szöv~~

Bövövény Bövös öv.

Apa.
Nagy apa, öreg apa,
Szülő apa. Erdélyi.
Szép apa.
Czifra apa. Lengyi.

Anya.
Nagy anya. Öreg anya
Szülő anya.
Szép anya.
Czifra anya.

Ad-og-ál
Edegyál Eddegyál
Szedeg-ál
Tedegyál Zeddegyál
Veddegyál
Idegyál iddegyál

Kormaj
Országgyülési elnevezések Birói
Eskütt. Chorea = Kodaj.

Kórmány Kovor kör,
Kóró kórm- kórmány

Megye, mega. Vár-
megye, Vármegye, Várnalmegye.
mi a mellett volt.

Ország. Ori ors, si agó - ág-

Rovó, Ravó. Dicator.

Szolgabiró. Judex Servientium.
Nobilium.
III fülöp francziai király volt első ki
nyilvánosan rendelte elkülönített Nemesekat
emelé 1270 — 1285. kiyött.

Duella, Kúriaiaknál: duvoli' ottlee
hazájából.

Királybiró. fő ai Al Kúriaiaknál
Ispán, főispán, Alispán. Nádorispán.

Kúriabiró.
Sárkas Ürbég.

Kisorozsi zsuber munda' 1849. April 15d

1. Kisorosi a Szendrei sziget legórán van.
Ichai legel. legte leg. legvö. lagdonsjai.
2. Vágyról kompon a tótfalui révhez rész-
re kell jönni. Ichai részett, gomen
Deum.
3. Stáha czifrázz valaki = hátha.

Készítsen vallás ellen volt harang idejéből
[illegible] fennmaradtak.

Jegyz. Átaljább a magyar nem halt a vallás ba-
bonáiba.

~~Bazsa a fejtetőn fris másodvirágot.~~
~~Bazsafaj, hajnyo a tipa mellékei.~~
~~Sp[illegible] faing.~~
~~Fi[illegible] fáin tojói alá, a bojátat.~~

III. Szentegyházi, országszerkezeti, hadi, eszmei elnevezések.

Kereszt, az mondják Csabától, de ezek: Keresztúr, Keresztbe vchi a lábat, nem valának c. 2 részibül.

Kereszt elmi. Kereszt. Keresztyén. Keresztyén, külön. Keresztyén ujj. Protestáns, evang. Catholicus, elnevezés. Áldozás ostya. Kánonunkból. gyónni. Bulaj. Bulaj jószág, nevelt. gyónni. Bulaj pénzbeli vis. vegyacora. Pap. Papi. Papi szentelt vis. Papi szentelt. Papi szentelt. Papi szentelt

Vasárnap, Hétfőn, Kedd, Szerda,

Tizennyolcz Szűz Szentek Octob.

Tisztelendő Ur, a XVI évszázbeli hivatalos iratokban Váms főbiráinak említtetnek.

Tisztelet.

Tekintetes, Nagyságos, Méltóságos Ur;

Uraságod,

Kegyelet,

Kegyelet, melyet a Székely nemzet a hősi vértanuk iránt Nove bárója hűséges emlékezetében tart.

Karamkodás de

Zenebúvár

felfedezés Jegy

Szárazdag,

lett

Kard Magyarország, Zeles Magyar
Ország Lehes kü Lajos idejebeli elaeszi,
Kaeszt.
Eszaki ösalami bátyi rendes lehes
vas.
Kis bösü muzsai, vasárbace
Egyes az nagy fogaikkizajok Bujarban " s ott áll:
a 3^ pont. Egy kis bösü muzsaica kivantatnek,
tarcz vagyon az hellben, de az harom
ujomig bele tenne az Gimiti Ladaban ugy kjeskl.
A 2 pontban ill. mind az Taraczkora egyaránt
Ország az ellü. De mas ezen 1600 — 1610 kiemli jgy
Eles ill. Ezaigt kaiz Muszkutair tarasanga, kolta a nyelv.
ka e fegyvarlair, verüge. Ugyan ott van: Hoos.
Kutair.

Kalasnik,

Kaibuli.

Ország, Oro Ország ő ago atai dg.

A kolott Isten templomot épit ottan az Ördög is
ott magainak Kápolnát készit. Példabeszed 1. s cl
Emlit a Miskolczi Gimnas 1654. Angliai Independentjeim

Két s három szó' eggyé tétele főnévül.

Két ner

A bécsi codex 27d. lapján van: mend étáltal az egyházban imádkozzának. d. R. m. nyelveml. 1ső kör. Ét által tehát ugy mint étszakra, a gyök e, éj. lágyitva kimondásra ötlegelvadására, Kázon ujfalubau hallám 1841k. jü. lásban: de csak egy ét sem kellene itten tölteuem. E vagy ej hái a gyök, éjjel, igehatározó. Rajtul van hái éjeleket tölteni, sőt éjjelezni is, mert kell: éjeket éjezni.

Két ner
Két ujfalubau
Bécsi Magyarból van
mejett
Két kör
Két éjt
Két éjjel
Két nap
Két napig
Két hajnal
Két hajnál
Két ür
Két üres üegy.
Két ér = Két ér, Kétér
Két éjszaka
Két éjszakán
Két éjszakára
Két éjszakáig
Két éjszakától
Két éjszakától fogva
Két éjszakától fogvást
Két éjszakától fogvástig
Két éjszakától fogvástigra
Két éjszakától fogvástigrul
Két éjszakától fogvástigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóság
Két éjszakától fogvástigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul való
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságig
Két éjszakától fogvástigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigrul valóságigra
Két éjszakától fogvástigrul valóság

Tanácskozás

Fát, tűzifát, vesz
alma és
gabona kéve
gyeregy bél
tengő kötél
tengő tok
kal pásc
tarár jövés
gyök ér
hajnalcsillag
kendő bor
tenger
ik nap
járás kelés
Le ö gyár
tej gyógy
kabát fő
Tenger tor
kapca tor
tő tat
bány negyed
Magyar Ország
tabáz master
vas villa
Kalap kala
Kalap kala
Egy II Szög
Vás hely
Lás vad
Kapca vad
Lap mező
Kő ceg
Kud fő
ör ök, örömig
rék fő
pénz tár
tás bolt
esto hajnal
Kő tenger

Tanácskozás van Sopron vmegye bur
tyűvel tyűvel
almalas
bujaszni
gabonakévé
gyeregyétől
tengő kötél
tengő tokot tolja
kal pásc határozni azt tárni
tarár jövés
gyök ér gyökös
hajnalcsillag
kendőbor
tenger
idnap ennyi
járáskelés
tengyen
Ujjongás
Kalapács
Tenger
kapcafő
tő tat
bány negyed
Magyarország
tánzmester
vasvilla
kalapács
kalapács
Egyetem
vár hely
Lánc vad
Kapca vad
Papmező
Kötés
tudós
tárna, örömig
tok fő
pénztár
tárból
althajnál
Kötéges

Tanácskozás
tyűvel tyűvel
almalas
bujaszni
gabonakévé
t

Jó tehát ő így kell, így új össze
tételeket:
Gőzhajó. Hajóút. Kapitány. Utas. Kalauz.
Állomás. Országút. Tanszék.
Lehorgonyzik, Pesti hirlap 1844. szám 97.
Jogtan Bankjegy. Észtan. Ter-
mészettan. Országgyűlés. Logika.
Bölcselkedés, philosophia.
Intézet, képezde. vár, az ének
tanulóit. tűzoltó egylet.
Ok, okozat. Gyanúsítás. Tárgy.
Ökör, Hangsúly. nincs kocsi.
" " " gyám " " "
Pénztár szavak jön gőz ujabbi.
Dohánytár, Tolvaj, gyógy-
szertár, Zsebkendő, gyógy-
könyvtár, Bibliothek. kötelesség
ruhatár Garderobe. tudomány
árutár, Auslagekasten állapotoly
ékszertár, Vendéglő, gyógy.
Ő mivel tár ebbe mind olyanok
neve tétetik, a mi a tárban van,
a minek azon hely tárva van, vagyul
van feltárva igével. raktár így:
2ár. jól tár, raktár van, hol sok
együtt a rak. Így is
magtár, gyapotár.
kikötő, Országutban kikötő.
pénztár, tiszt alkalmatlan
örök, Hangsúly, ny nincs kocsi. statistica.
fiúded ágyadban. adóslevél. tűznyam.
Szerelőr arany.
bolondkör cásza gyapotfonás.

Ki mitgyanúsítja ő
Mind Mind
nyelvtan. Gálánt.
pénztár
Ország gyűlés vetekedni mitlyi
Csatlakozott
mire a vas ipsilonis
a mássalhangzó kemé ki rendkívül.
Bankjegyek
Kapcsolatos tárgyak
Kapcsolatos tárgyak
Ügyvéd, bűnügyi
Egy kenyér
mivel Arcanum.
kém nő.
M
1
lgchaft
ebéd kalap
Zsebkendő
Zsebkendő
állítólag

Három szó együtt, s négy

Szentegyház

Anyaszentegyház

Mindszenthava

Mindnapestig

főhadnagy

Börnemisza

Abaujvár

Keresztyháza puszta

akasztófa ember.

Kiadótulajdonos Molnár

Ostor mein fa = ostor is. ramenös fa.

Apa szentegyház, fiú szentegyház

Molnár Albertné

Leányszentegyház.

Béllyében.

Perlekedő szék

Országos 1843. dec. 21.

Hivatalos

Kiadótulajdonos Molnár

Kiadótulajdonos Molnár

Kiadótulajdonos Molnár

dy-kor, némely-kor, hány-szor.

Elöl Szent Király
~~Elö vsor~~
~~Vig les~~
~~Vigles~~ vára Zolyomban, anno 1542ki ~~vakabb~~.
10d gilt egesim adam Rudnai Istvani.
~~Monyorai Kereb~~ Monyorókeréki.
~~Monyorokeresi~~ Eberau, Vas vm.
gyébor.
~~Kis Marton~~, Világosvár ~~Kisvarallya~~
Kis falu, háza, Kisfalu, Kishaza
~~Kis falu~~
O falu, Uj falu, Ofalu, ~~Ujfalu~~.
~~Uj falu~~
Uj vidor.
Vérö ~~fény~~, vesöfény. hijtikar
Fulaj Jovedéjen der-ö, derüfény.
~~Övair~~ Övair
fö ember, orvos, főember, ~~főorvos~~.
~~fö város~~ Monár Abbarét ~~vai~~ kastely
~~ember, ügyelem~~, ~~vizeskor~~. Ugy hai:
~~fias tök, tyuk~~, ~~fiastök~~, kivi hal.
~~fel szél~~ al szél Felszél, alszél ~~felső~~ alszeg, ~~athony~~ tusso
Hév viz Héviz, f. Pest ön.
~~Szép hely~~ Szépek. Monasterium in Lapisvc.
~~Kis telek~~ Varanyéb ~~Kisa~~, Kisfalu Kisfalu fejéri cod. dipl. Tom. VII. Vol. V.
~~Kis ér~~ Jánosfalu Kisér Buda 1842. p. 111.
Mind szent = Mindszent. Szent Iván fa.

brandó takai:
~~Szöptatom~~, ~~Nagyvárad~~, ~~Nagyfö~~ Magyarország,
~~Kisgyör~~, ~~Borsosgyör~~, ~~Diósgyör~~, Kékkemänem, Ráczkevi
Szentendre, Szentmárton
Ugy:
~~Könyv~~, föbiró ~~kamaraszenda~~, ~~helyesiró~~, ~~Kétsinbyamtó~~
~~vigjáték~~, ~~szomorujáték~~, (szomoru színmü ?) ~~afföldi~~.
holtszén, ~~festszén~~, föjegyzö, aljegyzö.
Köz vádló, Köz fö vádló, Köz alvádló.

Agghiu Rkpi kirlyn 1544. = 1344. Lap 141. Dec. 23. Szkelyhid, Szamosujvar, Albacsel, Gyalu, Kolozsvar, Szentmiklos, Szentkiralyfalva, Szentkiraly, Szentkiralyfalva, Szentkiralyfalva, Szentkiralyfalva

Első főnéi, utána milliomságzó

Jó sok, Hevesmegyében falun Matrosok.

Sopron mezőben.

Az 1466. tavasi majalis R. m. nyelvemlékben Ulrik, Erdélyben Bánffy Miklós uraknak hívattak.

Hadnak, várnak nagyja.

Jó tahaj ifjú: tábornagy, tábornoka.

Seregnagy, Generalissimus.

Bolondos nevezet: mai nap.

Ki rendezi a concertet.

Ki a mester úgy a bolondos

Ki rendezi a Kirchen Musik Chor

Ki rendezi a Theater Orchestert

Kétezredmagy Generalissimus

Négyezredmagy Divisionarius

Sérvitéz, invalidus. Mire a tettleges hadi szolgálatra nem alkalmas.

Sérvitézpalota, invalidenpalais.

Házfőrzőlátó.

Kéz fogó Kéfogó

Tej fel. Tejfel

Szám tartó

Fizt tartó

Szám vevő

Hegy magos,

Tehén riselő

Liba dögletes,

A nev

Elöl . utol fönei, közben milyenség szó, s az első nev, szen.

Két milyenségszó

Reinnay új
énekle
keserle ember
élete leány
Mátéle
Mátéle
szépsége
Fodhegyiféle

Uj

Megyohtásnál hallottam
Udvarhelyszéki leánytól:
ki annan kiáltott
Segesvárott 1807b. esz:
Ebrfi édes. A k. m.
magyarságehoznl. 11d.
kötetében, ilyen:

faltörő".

Ma késő
a késő
Segesvár

Nev mr edöl, mülyienségző utána,

Kutya ebgondolta, Kátai határban Városról kijelelte hírem
egyén Bpesi Hiradó
Gonosz leanya lap 238.

Lap 134.

Lap 238.

Lap 206

Lap 134.

Lap 238.

Lap 206

Parancsoló elöl vagy utol v. neá.

Mentsbely, Mentsbelyj.

Mentsvár

Jogdíj, Jogdíjcs. A játszáson

így nevezték a Faglia fogajbéri.

Megálly. Elpuszoda

Kuszma neve Boregben, Szipa partjai

a tarpai erdőben.

Ne bántsd virág Nebántsdvirág. A fiatalon kapu

Kapuzárbéi Kapuzárbéi. tornyán.

Lebuj, Kerpicem i Márkó közöt

Lebuj ügybéi

Márton, Márton, vánez.[2] Ugy: hányd el,

Luttants kultanotsb, kultant. Iddlemagad. vesd-el. Neh

Köppents Köppents. Hágdmeg vabe

Londits vadászkutya nyulfogásb neve. Hondini 1844. 1

Hevord el (nap) Blaemonday, Szalenszentjay.

Betekints, napa pengo Szanyi m. Nagy erdőhöz tartozi.

Népszerü, nagyszerü, szépszerü, vizszin, kecskeszemü szölö.
Szinszerü Theaterwirksj, theatralisch Hondini 1844. l. 690.

Neki elöl, s utána

Kéz elö, ugy mint kéz elejire való Jó hasi:
kantsb elö = kantsbra elöl tegnöi bajteli.
Szem beröttöldi = szemberöttöldi.
Hídobve, egy hídelvé Kolozsvárott a Szamos hídjái tol
Lehet lehasi: erdöselvi, fabeli.
Tompetö, nyárctö, öszetö Tetobéi
Tarsaetö, nyáresti öszest tölutö.

111

Zepesd v. Zepesd, magyar
falu a baluton partján. Elején
fejér Cod. dipl. T. IX, v. ll. 719.

Ormos-d inner, Zemlyj névvé
is tette d.

Kékes-d,

Hálmosd

Kökényesd

Asd, esd, özd, ezd.

Hegyesd

puszta
Vára alatt van Galában a ba
ton partján Hegyesd falu.

E vár IIdik Béla idétte épült a
csucsos hegytetőn, hogy azon alu
ról nézve mintha egy ember is a
állhatna.

Hegyes hegyet, tehát d mu
intkül csucsosit, v hegyes mi
zőből d nevzőt alaritott.
Mint egy hegyesit, hegyesit-et
Tehat:

Varasd, ivar-as, vara
helynév.

Köves-d, igen köves hely.
Köves-it.

Álmosd,
álmosít

Pákoz d, Páko z, Páka uta

Fátra Kiesd, Szepesiegen Schmeck
nevü hidegvizgyógyhely. Fekvése ki
igen kicsi, Fátra alatt.

Így lehet:

Kedvesd, igen kedves hely asse.
Nyájasd,

ö anya.
ö alya
ö cs.
ö nyomat.
ö rülaj.

Tevéj magyárban:

Egyez	Egyezik.
Könnyez	
vérez	verezik.
	vérzik
érez	erzik.
sárez	sárzik
sugárz	sugárzik
fényez	fényl-ik
zagol	zaglik
agaz	agazik.

Sajátság.

Javába dolgozik. Soha napján.

Hijába járt.

Minapába monda.

Kötvanyjába lódult.

hajtott.

Lábnivel.

Szilva
Szilvó szilz, szil, szilo szilvi, szilva
Szilvó, szilvak. szilv
Mint bolvó bolz, bol, boló
bolhvó bolhak, bolhú bolka.

boldog
Koldus
boleső, bulegni
kolcs.
Málywa
El van élve

kinnard
szíva
kiiá szíva.

bódog
kódis, kódus.
bócsó, bucsu.
kócs.
mava.
el van éve.

fogásaj, felemelkedés Tömeg

Kiv-ánság

Hív-tej

Khív, ovcae. Kívánja t

gépek

Hím Hívat, hívni

Hív

Hít hív-ít

Khov-ály oz

Kovó kova

Hovó kova

Köb-or

Kob-oz

Kov kód-ony

Kova kofa

Kohó Kohán-ny

Kovol ó Kolb-ász

Kőma a Komli Khomli

Könnya.

Kovál Kopál Kopó

Kovor kór

Kovony Kopf

Hony Hoh-ony.

Hijány hiss.

Hév-es. hí

Kivó hív, hívság

Hivalkodás

Hiba.

Hibbanás

Hiba.

Híd hívod Hí

Hág hívog.

Hág-adt.

Hűves hűss.

Hízelkedik, hív-ek

Kob-oz kov-ony

Kh-ev-ony.

K

Kói Kój

Ilnep ivülő nep

Idnap idvnap

Dob zó természeti h

ütés tapk

Dobni tov-ni tova

Magyar nép egyéneinek
közösen szabad volta, kiemelés
a nyelvből.

1. Szabad szó, belőle alakult szab-
szer-ezet, tör protszt-ból. Mert sza
bál jó ugy szer-ad, szer-ol, re
2. Dézma, robot a' magyar fő.
3. Jobágy, jobágyból való jólen. v. ősi
marad. Földnéje neve jobágy-a v.
Lábjója alatt kaborinka.
5. A Király törvéj, ill. fő kerület.
egyenlő. Nincs ne nincs jobágy.
6. Polga, i tör.

Részvételi mód idejére
határozatlan

váromegye-lépcső.

Foglalás, felemelkedés 17 sikk 11 ig. kiss.

mon, Álmos. Árpád

a ayaz Geise, Gervasius, Gregorius.

-án, — Solt, Blesus Szovgénál.

ony, — Tok-os. Obesus Szovgénál.

-ér- ,ölés, Lel, Vérbulcs, kupa = kond-gi.

-ér-gel ...ger olly elnevezések, minők a Szélyes

Palóczoknál még is varagaspatta

l vannak. ly a Tótoknál: fehér. Ha

is vagy kinil, Alatyan, Uzsáka az jok

ita mondani ha valaki dadogó beszédü, hog

mad Solton volt.

Az elnevezések története

időközönkint.

Életiesen. Szerkesz. Vendég &c

Az elnevezés a keresztyén vallás, lat

latinos befolyás.

Németté alakulása a fohászoknak.

Alvás.

Név elöl utána igehatározó

~~Földközegyenesen~~ ~~tartotta~~ ~~földgömb~~

~~Field Knight~~

~~Lehes hüs tetőzsindely~~

~~Tavnyarányos~~

~~Karölbe, ékszerbe~~

~~Kobida, Mórocshida, dunasor, Miskolcon, fel egyház. Kápolna~~

~~Allapiti vas i nei.~~

~~Tetten kapás in flagrans.~~

Hasonlitás 2d fokban ó nei

jób ágy jóbagy

1701i elejéig i gat egy ö fordut eö nem bb.

eskütt ~~gyl~~ Nei

Nei elöl, igehatározó utána elöljáró.

Szám elöl,

egy-szerü, ~~egyenes~~ Monachia

egyhangu.

2

Semmi kép
vég kép
Legfelebl
legvégül

minek utána
mindenek felett
kell gal mindenfelé.

fel vevő
el menő
fel peres
al peres
be bek, mint gyök e mon.
dáshoz: egy bebek-ve sem
ér.

Névhatározó ó, nei
gr. részeshez.
~~Kárán~~ ~~kép~~
~~ellen fiu~~
~~alatt való~~

Nei elöl, igehatározó után elöljáró.

Elökelő
~~Társaságban~~
~~tekintet~~
~~tekintet~~

~~Vasas Szombat,~~
~~vitéz Szent~~
~~vármegye Szent~~.

Részeshez mint ö gyöke kettős

ösküdt
arányszerű